

SVATOKOPECKÁ ROČENKA 2021

Z obsahu:

Činnost Komise městské části Svatý Kopeček v roce 2021
Ze života na Svatém Kopečku
Svatokopecká výročí
Z historie
Svatý Kopeček v poezii

Olomouc 2022

Komise městské části č. 25 – Svatý Kopeček

Mgr. Michal Krejčí, předseda

731 058 206, michal.krejci.olomouc@centrum.cz

Adresa pro písemnou korespondenci:

Magistrát města Olomouce

Oddělení komisí městských částí a detašovaných pracovišť

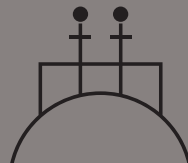
Komise městské části č. 25 – Svatý Kopeček

Horní náměstí č. p. 583, 779 11 Olomouc

Adresa pro elektronickou korespondenci:

e-mail: kmc25@olomouc.eu

<https://www.olomouc.eu>

Redakce: Jana Krejčová (ed.), PhDr. Martin Kučera, František Prášil

Za obsah příspěvků odpovídají autoři

Vydalo statutární město Olomouc

a Komise městské části č. 25 – Svatý Kopeček, 2022

Texty: Jan Andres ml., Jan Andres st., Ilona Andrýsková, Marta Čapková, Petr Fiala, Iveta Gronská, Květoslav Growka, Milan Kořínek, Jana Krejčová, Michaela L. Nováková, Josef Marcel Sedlák

Grafická úprava: Jana Krejčová

Fotografie: Archiv Jana Andrese ml. a Jana Andrese st., Archiv Květoslava Growky, Archiv Zoo Olomouc, Petr Fiala, Jan Klváček, Jana Krejčová, Národní památkový ústav, ú. o. p. Olomouc (Petr Čehovský, Milena Valušková), Pavlína Šťastná, Vědecká knihovna v Olomouci

Příprava pro tisk a tisk: Typografický design Zdeňka Pospíšilová, tisk RV DESIGN, www.rvdesign.cz

Vydání: I.

www.olomouc.eu

© Texty: Jan Andres ml., Jan Andres st., Ilona Andrýsková, Marta Čapková, Petr Fiala, Iveta Gronská, Květoslav Growka, Milan Kořínek, Jana Krejčová, Michaela L. Nováková, Josef Marcel Sedlák, 2022

© Fotografie: Archiv Jana Andrese ml. a Jana Andrese st., Archiv Květoslava Growky, Archiv Zoo Olomouc, Petr Fiala, Jan Klváček, Jana Krejčová, Národní památkový ústav, ú. o. p. Olomouc (Petr Čehovský, Milena Valušková), Pavlína Šťastná, Vědecká knihovna v Olomouci, 2022

© Grafická úprava: Jana Krejčová, 2022

ISBN: 978-80-88408-10-9

Úvodní slovo | Michal Krejčí | 2

Činnost Komise městské části Svatý Kopeček v roce 2021 |
Jana Krejčová | 3

Ze života na Svatém Kopečku v roce 2021 | 9

Ze života školy | Ilona Andrýsková | 9

Zpráva o činnosti TJ Sokol Svatý Kopeček v roce 2021 | Marta Čapková | 12

Klub seniorů Olomouc-Svatý Kopeček | Petr Fiala | 13

Sestry premonstrátky v roce 2021 | Michaela L. Nováková | 15

Svatokopecká výročí v roce 2021 | 17

Šedesát pět let Zoo Olomouc | Iveta Gronská, Milan Kořínek | 17

Jiná svatokopecká výročí | Jana Krejčová | 19

Z historie | 21

Vzpomínka na svatokopecké divadlo za protektorátu | Květoslav Growka | 21

Voskaři a perníkáři Scholzovi ze Svatého Kopečka | Jan Andres ml.,

Jan Andres st. | 22

Reklama ve službách Josefa J. Andera a jeho nástupců | Jana Krejčová | 26

Premonstrátský hospodářský dvůr, E. F. Buriana č. 91/1 | Jana Krejčová | 40

Svatý Kopeček v poezii | 43

Naši jubilanti v roce 2021 | 44

Zajímavosti | 44

*Bývalý premonstrátský dvůr, kol. 1920, archiv
J. Krejčové.*

Vážení svatokopečtí občané,

Svatokopecká ročenka se s přibývajícím čísly stává kronikou života na Svatém Kopečku a zajisté je již dnes i cenným a bohatým pramenem pro badatele, kteří se věnují moderním dějinám a místopisu místní městské části. Tak jako v jiných letech přináší opět ohlédnutí za uplynulým rokem, řekněme jakousi kulturně-společenskou reflexi života na Svatém Kopečku za rok 2021, který byl v mnoha oblastech ještě ovlivněn pandemií Covid-19. Je méně obsáhlá, Komise městské části Svatý Kopeček do svého rozpočtu dostala menší objem finančních prostředků než v předešlých letech, redakční rada musela tedy její obsah omezit.

Úvodní část přináší přehled významných a složitých témat, kterým se místní KMČ věnovala a také stručné zhodnocení její činnosti za uplynulý rok. Ze svatokopeckých institucí a organizací zde o svých aktivitách informují místní základní škola, TJ Sokol nebo také Klub seniorů. Rok 2021 se nejen na Svatém Kopečku nesl v duchu oslav 900. výročí založení řádu „bílých bratří“ (tedy premonstrátů). Ve svatokopecké bazilice byla při této příležitosti umístěna pěkná panelová výstava, pamětní medaili byly opatem Danielem oceněny osoby za dlouholetou a nezištnou práci ve prospěch svatokopecké farnosti. K oslavám se připojily také sestry premonstrátky, které vzpomínají i výročí mnoha osobností.

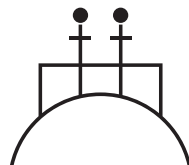
Následuje ohlédnutí za pětadesáti lety činnosti zoo na Svatém Kopečku a přehled jiných svatokopeckých výročí. Kromě toho do ročenky pravidelně zařazujeme i různá odborná a historická pojednání, jejichž cílem je připomenout zajímavá témata a popularizovat historii s vazbou na Svatý Kopeček. V této ročence si tedy počtete o divadle na Sv. Kopečku za protektorátu, dále o voskařích a perníkářích Scholzových nebo o přístupu Josefa J. Andera k propagaci svých podnikatelských aktivit včetně přehledu tvůrců reklam a aranžérů pracujících v jeho službách. Poslední příspěvek je věnován opět zajímavé architektuře, tedy konkrétně bývalému premonstrátskému hospodářskému dvoru.

Texty doprovází bohatý dobový i současný fotografický materiál.

Přejeme všem občanům pohodové letní čtení a děkujeme jak autorům příspěvků, tak i všem ostatním, kteří se jakýmkoliv způsobem na přípravě ročenky podíleli.

Michal Krejčí, předseda

Komise městské části č. 25 Olomouc-Svatý Kopeček

Činnost Komise městské části Svatý Kopeček v roce 2021

Některé stěžejní úkoly z předešlého roku přecházely do roku 2021, kdy probíhala další jednání o jejich realizaci. Prvořadá úkoly stojící před komisí představil předseda M. Krejčí ve *Svatokopeckých novinách* (2021, 1, 1) pod názvem *Pět priorit (nejen) pro rok 2021*. Tam také formuloval účel komise městské části.

Město vydalo nový *Statut komisí městských částí a Jednací řád komisí městských částí* (platný od 25. 1. 2021), umožňující jednání komisí na dálku.

Kovid práci komise neohrozil, v únoru, březnu a dubnu jednala komise prostřednictvím videokonference, vyřizování se dělo podle možností prostřednictvím mailů či osobně.

V rámci schváleného rozpočtu statutárního města Olomouce bylo pro využití KMČ schváleno 135.000,- Kč na provozní výdaje (tj. o 15.000,- Kč méně než v roce 2020), 300.000,- Kč na estetizaci a 200.000,- Kč na opravy komunikací, a to pro každou městskou komisi.

1. Realizace projektu estetizace. Do tohoto projektu je zahrnuto okolí budovy na Sadovém náměstí 7/26, kde se nachází řada místních služeb (potraviny, pošta, knihovna, lékař, detašované pracoviště magistrátu). Cílem je nová úprava předpolí budovy, tj. vydláždění bočních dvorů, včetně vybudování bezbariérového vstupu do prodejny potravin, navazující oprava chodníku a přilehlých komunikací, jakož i vlastní obnova předzahrádky budovy. Nedílnou součástí je i zahradnické řešení zadní části pozemku nad Dvorského ulicí. Po zpracování studie (2019), projektové přípravě a uskutečnění části opatření (2020) se s realizací začalo na podzim roku 2021. Tomu předcházela řada jednání.

Komise 15. února 2021 požádala Radu města Olomouce o zajištění finančních prostředků na realizaci celého projektu, a to buď z programu estetizace (2019–2022) či z jiných zdrojů. Celkové realizační výdaje projektu byly vykalkulovány na 1,3 mil. Kč, z nichž v roce 2020 byla realizována dílčí část záměru za 150 tisíc Kč. Následně byl k projektu estetizace na Svatém Kopečku předložen samostatný materiál, jehož předmětem bylo schválení sdružení finančních prostředků z programu estetizace za roky 2019, 2021 a 2022, včetně využití prostředků na opravy komunikací.

V závislosti na dostupnosti finančních prostředků existovaly v zásadě tři varianty uskutečnění projektu:

- a) celková realizace v termínu srpen – listopad 2021 (za cca 1,15 mil. Kč),
- b) celková realizace v roce 2021 (za cca 500 tisíc Kč) a roce 2022 (za cca 650 tisíc Kč), a to v termínu stavby např. září – březen,
- c) dílčí realizace v roce 2021 (za 300 tisíc Kč) a dílčí realizace v dalších letech.

Komise v březnu požádala RMO o zajištění finančních prostředků na realizaci celého projektu. V případě nemožnosti provedení stavebních a zahradnických prací

na projektu estetizace veřejného prostranství u domu Sadové nám. 7/26 v roce 2021 doporučila komise opravit chodníky dle předložené specifikace.

Príslušné povolení k realizaci estetizace bylo vydáno stavebním úřadem v květnu 2021. Své opravné připomínky zasílali členové komise ještě po schválení projektu. K nim již však nebylo možné přihlížet a práce budou pokračovat dle schváleného stavebního povolení.

Stavební část projektu estetizace byla dokončena a kolaudována. Realizace vegetační části projektu, tj. zeleně (např. zahradní úprava předzahrádky s živým plotem z keřů a květinami, výsadby stromů na zadním dvoře a obnova trávníků tamtéž) bude moci být uskutečněna na jaře roku 2022. V souvislosti s tím bude dořešeno uspořádání kontejnerů na tříděný odpad (včetně případné redukce), instalace laviček a cyklostojanu na ploše před vchodem do potravin.

2. Studie obnovy Sadového náměstí

Sadové náměstí, nejvýznamnější část Sv. Kopečka, je místem, které vyžaduje nové architektonické a urbanistické řešení z důvodu neuspokojivého stavu. Studie řeší dopravní vztahy, optimalizaci cestní sítě, inventarizaci a obnovu zeleně, nový mobiliář. Jejím cílem je zlepšení pobytových a obytných funkcí návštěvníků i obyvatel Svatého Kopečka. Z důvodu úsporných opatření nebyla zadána již na podzim roku 2020. Přece jen se však v roce 2021, který byl v Olomouci všeobecně ve znamení škrtů a šetření, podařilo zajistit potřebné finanční prostředky a soutěž na zpracovatele studie proběhla.

Občané byli prostřednictvím *Svatokopeckých novin* podrobně seznámeni s obnovou Sadového náměstí v příspěvku nazvaném *Architektonická studie obnovy Sadového náměstí má svůj koncept* (2021, 3, 2 a 3).

V červnu komisi představil Ing. Petr Mičola architektonickou studii na obnovu Sadového náměstí.

3. Záměr TJ Sokol Svatý Kopeček na rekonstrukci a využití objektu na Kříčkově ulici 233/4, vybudování komunitního centra

Ponechání objektu ve stávajícím stavu nepřipadá v úvahu. V průběhu jednání o využití tohoto objektu město zvažovalo dvě možnosti jeho využití. První představovala rekonstrukci a následné užívání budovy ze strany TJ Sokol Svatý Kopeček jako multifunkčního prostoru pro sportovní, klubovou a společensko-kulturní činnost. Rekonstrukce objektu měla být financována z provozu parkoviště u Fojtství. Druhá varianta nabízela rekonstrukci budovy k účelům sociálního bydlení. Podrobnější vývoj situace byl zveřejněn ve *Svatokopeckých novinách* (2021, 1, 3 a 4).

Výrazný přelom nastal po jednání komise s náměstkem doc. PhDr. Karlem Konečným, CSc. V případě převedení objektu pod odbor školství by bylo možné získat dotační podporu, budova by pak mohla sloužit jako komunitní centrum pro školu (družina, zájmové kroužky, výhledově školní hřiště) a pro Sokol a také pro veřejnost. Návrh podpořil ředitel ZŠ Svatý Kopeček Mgr. Jan Kolisko a TJ Sokol Sv. Kopeček.

Předpokládané náklady na rekonstrukci budou činit 60 milionů, dotace bude čerpána ve výši až 85 %. Projekt bude připraven v roce 2022, realizace nastane v letech 2023 až 2025.

Komise se shodla, že v rámci studie na rekonstrukci budovy a přilehlého areálu bude zapotřebí koncepčně řešit i dětské hřiště a případné vybudování workoutového hřiště.

4. Řešení úpravy vnitřního dopravního režimu na Svatém Kopečku. Stávající dlouholetý systém zákazů vjezdů, chránící prostor obytné zástavby od vjezdů a parkování turistických návštěvníků, se stal limitujícím pro celou řadu místních subjektů (škola, podnikatelé, fara, farní úřad apod.). Rovněž jeho právní postavení jsou přežitá. V rámci hledání nových forem regulace dopravy zadala KMC zpracování studie úpravy dopravního režimu pro oblast zklidněné zástavby v území mezi bazilikou a zoo. Nový režim by měl více zohlednit potřeby obyvatel ve smyslu zajištění příjezdu k jejich domům nebo provozovnám, včetně zajištění přiměřených parkovacích kapacit pro potřeby zásobování, příjezdu zákazníků, zaměstnanců atd. Současně by měl plošně upravit podmínky pro bezpečný pohyb chodců a cyklistů.

Tématu se podrobně věnovaly články *Statická doprava, aneb doprava v klidu a Pěší zóna jako možnost úpravy dopravního režimu*, zveřejněné ve *Svatokopeckých novinách* 2021, 2, 1 a 2 a 2021, 2, 3.

Komise se průběžně zabývala dopravní situací na Svatém Kopečku, jež souvisí se zvýšenou turistickou návštěvností a v některých dnech vedla k zablokování dopravy a hromadnému nelegálnímu stání vozidel na lesních cestách i v uliční síti Sv. Kopečka. Proto požádala primátora města, aby pověřil městskou policii k provádění účinného dohledu nad dopravní situací, což učinil. Městská policie uvedla, že „dohled nad statickou i dynamickou dopravou na Svatém Kopečku je městskou policií vykonáván každý víkend. V nejvytíženějších letních měsících je ze strany MPO žádáno o součinnost i místně příslušné obvodní oddělení Policie ČR Velká Bystřice a Dopravní inspektorát Policie ČR. Rozsah kontrolní činnosti vykonávané městskou policií je limitován dostupnými silami a prostředky, a proto ani při vyčlenění maximálně možného počtu hlídek nelze porušování předpisů zcela zabránit.“

Problém zajištění rodičů ke škole komise opakovaně řešila, v závěru roku byl doporučen návrh umožňující vjezd vozidlům navázejících děti až před vstup na Holubově ulici a následně její průjezd s výjezdem na Darwinově ulici. Počítá s výměnou dopravního značení B1 „Zákaz vjezdu všech vozidel“ s dodatkovými tabulkami za dopravní značení B11 „Zákaz vjezdu motorových vozidel“ s dodatkovými tabulkami E13 „Mimo dopravní obsluhu“ doplněné o další dodatkovou tabulku E13 s textem „mimo obsluhu MŠ, ZŠ a DDÚ v době školního vyučování v čase od 6:30 – 8:00 a 13:30 – 15:30 hodin“. Součástí tohoto návrhu je zjednosměrnění části Holubovy ulice a doplnění maximální povolené rychlosti 20 km/hod. Navržené dopravní značení tak v podstatě umožňuje vjet ve stanovenou dobu libovolnému počtu vozidel do uvedené lokality. Proto komise předmětné řešení podpořila s pod-

mínkou kontrolovatelnosti oprávnění k vjezdu, a to na základě evidence MMOL, která bude vedena pro rodiče žáků 1. a 2. tříd dle doporučení ředitele ZŠ na Svatém Kopečku. K podmínce KMČ nebylo přihlédnuto.

5) Zvýšení kapacity parkovišť pro návštěvníky Svatého Kopečka. Dlouhodobě nevyřešeným problémem Sv. Kopečka je nedostatek parkovacích míst pro návštěvníky Zoo Olomouc. Na jedné straně zatěžuje místní obyvatele a na druhé neumožňuje ekonomický rozvoj zoologické zahrady. Na podzim 2020 nechal magistrát zpracovat studii „Rozšíření parkoviště u zoo“. KMČ i přes její snahu podílet se tvorbě návrhu, nebyla ke spolupráci vyzvána. Nicméně se věcí nadále zabývala.

Ústav hlavního architekta magistrátu se vyjádřil k předloženému návrhu na úpravu rozšíření parkoviště bez budování parkovacího domu, která byla pořízena v loňském roce jako podklad pro jednání s Lesy ČR a k dořešení majetkoprávních vztahů. Bohužel v průběhu pořízení podkladu došlo ke zjištění, že potřebné pozemky ve vlastnictví Lesů ČR jsou součástí restitučního soudního sporu. Tudíž do doby, než bude v dané věci rozhodnuto, nelze s pozemky nakládat.

Od června probíhala jednání zaměřená na rozšíření parkoviště u zoo a průběžně pokračovala jednání o Informačním dopravním systému, souvisejícího s parkováním.

Komise dále vedla diskuzi a jednání o dalším postupu.

Akce podpořené KMČ

Komise obdržela celkem 16 záměrů místních spolků či institucí a zvažovala svou účast (tj. finanční podporu) na daných akcích/záměrech. Do rozpočtu byly zahrnuty náklady na vydání *Svatokopecké ročenky 2020* a čtyř čísel *Svatokopeckých novin*. Po obsáhlé diskuzi komise rozhodla o své účasti u většiny akcí/záměrů, a to jako obvykle jen v dílčím rozsahu. Komisi byl stav čerpání průběžně sledován a v případě neuskutečnění akcí aktuálně upravován.

Počátkem května vešel v platnost ministerský zákaz spolkových, sportovních, tanečních, tradičních a jim podobných akcí a jiných shromáždění, slavností, poutí, přehlídek, ochutnávek, oslav a jiných veřejných nebo soukromých akcí, při nichž dochází ke kumulaci více jak dvou osob na jednom místě ve stejný čas. Jako první byl zrušen tradiční hodový průvod.

Dětské dřevorubecké závody, pořádané Sokolem, se konaly 11. září 2021.

Dílčí úkoly, akce a události

- Komise upozornila magistrát a Technické služby města Olomouce na skutečnost, že údržba chodníků dlouhodobě prováděná technikou s těžší tonáží vede k poškozování těchto komunikací a následně ke zvýšeným nákladům na jejich opravu.
- Na základě žádosti komise byla instalována nová dopravní značka na Holubově ulici náhradou za zcizenou.
- Na ulici K Hájence byla provedena údržba veřejného osvětlení.
- Byla vyčištěna plocha parkoviště na parkovišti na Radíkovské ulici směrem K Vršině.

- Městem byly zveřejněny *Zásady užívání Veřejného informačního systému (VIS)*, určeného především k varování a informování obyvatelstva při vzniku mimořádné události. Není tudíž povoleno ho používat ke komerčním účelům. Předání informací občanům od Magistrátu města Olomouce, jednotlivých odborů magistrátu, Městské policie Olomouc, komisí městských částí, energetických společností, spolků a jiných organizací provádí zaměstnanci detašovaných pracovišť Magistrátu města Olomouce a Informačního centra Olomouc podle struktury užívání.
- Byla sledována problematika lidí bez domova.
- Komise žádala Odbor dopravy a územního plánování MMOL o podání výkladu k možnostem parkování na Sadovém náměstí v prostoru před „bódkami“ a zajištění legálního stavu.
- Komise řešila dopravní situaci na Holubově ulici před školou (zajíždění, parkování, dopravní značení), po jednání na magistrátu znovu apelovala na Odbor dopravy a územního plánování a Odbor strategie a řízení, útvar hlavního architekta k nalezení dopravního řešení, byť dočasného charakteru.
- Opakovaně byl řešen nepořádek na stanovišti tříděného odpadu u Fojtství.
- Kolaudace nového objektu na Holubově ulici byla podmíněna opravou komunikace, poškozené v průběhu stavby.
- Byl zjišťován důvod odstranění popelnic na tříděný odpad z Holubovy ulice. Občané bez vědomí komise nechali popelnice odvézt a stanoviště zrušit bez adekvátní náhrady. Po „akci“ jednání s komisí odmítli. Komise se v této věci dopisem obrátila na primátora města. KMČ požádala úřední cestou o okamžité vrácení kontejnerů na tříděný odpad na toto veřejné prostranství a zvláštním dopisem náměstka primátora se žádostí o schůzku. Nakonec bylo rozhodnuto, že bude svozové místo obnoveno dle návrhu, který přinese architektonická studie obnovy Sadového náměstí.
- Na žádost vedení Zoo Olomouc byly odstraněny také kontejnery z parkoviště u zoo. Na dalších jednáních došlo jen k částečné dohodě, tj. vrácení na místo v průběhu zimních měsíců. Pro nové umístění byl komisí odsouhlasen dělicí pás mezi chodníkem a parkovištěm.
- Stížnost na havarijní stav objektu na Holubově ulici 49/7, kterou minulá komise neúspěšně řešila již v roce 2017, byla předána stavebnímu úřadu s výzvou ke sjednání nápravy u vlastníků předmětného domu. Majitel prozatím odstranil odpadávající části a navezl materiál na opravu. Provedení je pod kontrolou stavebního úřadu.
- Všechny nově vysazené stromy (osm dubů a pět lip) na Sadovém náměstí našly své donátory. Výsadbu organizovanou Maticí svatokopeckou za podpory Římskokatolického farního úřadu Svatý Kopeček u Olomouce komise podpořila.
- Komise projednala podnět k instalaci závory na místní komunikaci mezi starým hřbitovem a rybníčkem a návrh nedoporučila. Naproti tomu předseda navrhl

vytvoření několika parkovacích míst mezi starým a novým hřbitovem a vhodné umístění zábran v podobě kovových sloupků či kamenicky upravených kamenů, jež by chránily plochu zeleně podél komunikace k rybníčku.

- V závěru roku byla zadána projektová dokumentace na parkoviště u hřbitova s kapacitou pěti vozidel včetně nových obrubníků. Situace byla vyvolaná skutečnou potřebou a také na základě stížností návštěvníků hřbitova.
- Do dlouhodobého investičního plánu komise zařadila tyto připravované záměry: přeložku či vybudování nové autobusové zastávky na ul. Dvorského, projekt na vybudování informačně dopravního systému (chytrá navigace a zpoplatnění všech parkovišť) a opatření vyplývající ze studie odtokových poměrů (tj. zaskokovací „průleh“ u dětského hřiště u zoo a odvodnění parkoviště u zoo).
- V pěti etapách bylo provedeno sekání trávy.
- Úmysl instalovat tabulku na připomenutí Karla Svolinského na boudku 24/14 (v soukromém vlastnictví) na náklady komise nebyl příslušnými orgány povolen ze zřejmých důvodů (nepovolená úprava exteriéru). Akce se ujala levicově orientovaná organizace Klub českého pohraničí, která ve spolupráci s Klubem seniorů tabulku pořízenou vlastním nákladem bez náležitého souhlasu vyvěsila.
- Komisi byla požádána obec Samotišky, aby se připojila k omezení používání zábavní pyrotechniky, což tamní zastupitelstvo neodsouhlasilo.
- Byly řešeny informace občanů o rušení nočního klidu či používání zábavné pyrotechniky. V případě rušení na vyhlídkové lokalitě „Ferdáku“ primátor bezodkladně zajistil zvýšený dohled městské policie a rovněž častější vývoz odpadkových košů. Komise znovu připomněla, že všechny přestupky mohou obyvatelé sami hlásit na Městskou policii.
- Byly prověřeny kanálové vpusti a požádáno o jejich opravu.
- V srpnu 2021 se vznítla elektroinstalace v obchodu s potravinami.
- Biosběrová sobota se konala 13. listopadu 2021, bylo na ni vydáno 12.000,- Kč.
- Pořízení a osazení plánované sochy *Dvanácti apoštolů*, avizované ve *Svatopeckých novinách*, bude finančně zajištěno z prostředků města, ne komise městské části. Realizace byla pozdržena z důvodu schvalovacího řízení, k osazení dojde v září 2022.
- Komise doporučila, aby orientační závod na horských kolech (MTBO – mountain bike orienteering) byl na Sv. Kopečku konán mimo víkend a svátky, nejlépe tedy v pondělí 4. července s tím, aby z trasy závodu byly vyloučeny ul. Darwinova a křižovatka ulic K Hájence a Šlikova.
- Poslední zasedání KMČ v roce 2021 navštívil zástupce městské policie, v příštím roce bude jednání komise přítomen každého čtvrt roku.
- Návrh podaný na výsadbu vhodného druhu jehličnanu před budovou na Sádovém nám. 7/26, který měl být náhradou za vykácený jedlý kaštan, nebyl příslušným odborem magistrátu schválen.

Komise pracovala v roce 2021 ve složení: Stanislav Černý, Stanislav Jeřábek, Michal Krejčí, Jana Krejčová, Martin Kučera, Olga Němcová, František Prášil, Jiří Valihrach, Evžen Zvěř.

Jana Krejčová

Ze života na Svatém Kopečku v roce 2021

Ze života školy

Rok 2021 plný událostí, na které nebyl připraven snad nikdo, nás zaskočil, ale zároveň mnohému naučil. Byl poznamenán uzavíráním škol a omezováním prezenční výuky. Ukázal nám, že počítače, sociální sítě, internetové portály apod. jsou již běžnou součástí našeho života a my se s nimi musíme naučit žít a především je bezpečně používat. Zadávali jsme žákům úkoly elektronicky prostřednictvím systému *Bakaláři* a *MS Teams*. Ve výchovných předmětech jsme zadávali žákům samostatnou práci, zajišťovali materiály k výuce. Při návratu žáků do škol jsme nepřítomným zajistili distribuci výukových materiálů a videopřenosy přímo ze tříd. Školní družina připravovala zábavné úkoly a hry. Nemohli jsme uskutečnit řadu plánovaných akcí a aktivit, ale i tak jsme mnohé zajímavé akce zrealizovali, ať již besedy ke kyberšikaně, dopravní výchovu v Centru Semafor, branný den školy, tematický den v zahradě Arcibiskupských lesů, sbírku pro Domov svaté Anežky, slavnostní předávání Slabikáře, rozsvícení vánočního stromu, návštěvu baziliky, Mikulášskou nadílku, vánoční vystoupení žáků školy, projektový den *Zdravé zuby*, třídní karneval, pálení čarodějnic, ekologické akce v Rozáriu Olomouc, výukové projekty ve Slunákově, návštěvu zoo, návštěvu knihovny, pobyt v přírodě spojený s výukou plavání a slavnostní zakončení školního roku.

Zapojili jsme se do školního kola přírodovědné soutěže 1. stupně, ve výtvarné soutěži *Nakresli tři krále* jsme se umístili na prvním místě a získali jsme i cenu poroty, ve výtvarné soutěži *Litovelské Pomoraví – krajina plná života* jsme získali čtvrté místo, ve výtvarné soutěži *Ulice není herna* jsme získali první, druhé a třetí místo v okresním kole a postoupili jsme do celostátního kola, v matematické soutěži *Pythagoriáda* jsme získali první místo v okresním i krajském kole a v *Matematickém klokanovi* jedenácté místo v celostátním kole, v environmentální soutěži *Volá Tapír, tříd'te papír* jsme se umístili dvakrát na prvním místě (Základní škola a Mateřská škola Gagarinova), v environmentální soutěži *Staň se vynálezcem pro planetu Zemi* jsme obsadili šesté místo. Dále jsme se zúčastnili sportovního turnaje *Energy Streetball*.

Nabídka zájmových kroužků byla opět rozsáhlá. Žáci se mohli přihlásit do keramického kroužku, kroužku florbalu, do sportovních her, gymnastiky, aerobiku, bo-

jových sportů, angličtiny, hry na klavír, hry na kytaru, kroužku pro malé vynálezce *Věda nás baví*. Některé z kroužků vedli zaměstnanci školy, jiné externí organizace. Žáci mohli navštěvovat nepovinný předmět náboženství.

I v mateřských školách zažily děti plno zajímavých aktivit. Například při *Krmení zvířátek* si děti prohloubily vědomosti o spících zvířátkách, o jejich stopách, srsti, o tom, co žerou a nakonec krmení zvířátkům řádně rozdaly. V únoru proběhl masopustní karneval, na kterém se sešla spousta pěkných a originálních masek, děti si zasoutěžily a byly náležitě odměněny. Při příchodu filipojakubské noci děti v čarodějnických kostýmech plnily čarodějnické úkoly a došlo i na pálení čarodějnic. Kreslily s malířem, seznámily se se správnou péčí o zoubky a prohlédly si Arboretum Bílá Lhota. V rámci environmentální výchovy navštívily ekologické centrum Sluňákov, dozvěděly se zajímavosti o motýlech a lučních květinách. V zoo na Svatém Kopečku sledovaly krmení plameňáků a jeřábů a kozám přinesly hlávku zelí. Zhlédly výukové programy *Za humny je les*, *Včelí královna* a *Život v úlu*. V červnu oslavily Mezinárodní den dětí, v rámci programu *Má vlast – poznáváme své město* si prohlédly Rozárium. Před koncem školního roku se slavnostně rozloučily s předškoláky. Ve smyslovém centru Snoezelen se díky světelným a pohybovým efektům přiblížily lesní přírodě i vodní říši. Dalšími podařenými akcemi byla drakiáda, kdy se nebe nad hlavami obyvatel Svatého Kopečka zaplnilo rozesmátými draky, návštěva Doubravského dvora, divadelní představení *Jak Karlík zachránil babičku*, lampiónový průvod nebo návštěva v Nutrendword, kde si děti vyzkoušely lezeckou stěnu, boxování do boxovacího pytle a běh na páse. Samozřejmě do mateřských škol přišel Mikuláš, anděl a čert s knihou hříchů. Děti společně zazpívaly písničku a byly odměněny malou sladkostí.

Součástí školy je školní družina, kterou tvoří tři oddělení, školní jídelna a tři mateřské školy. Jedna je umístěna v Droždíně na Gagarinově ulici, druhá na Svatém Kopečku na Kovařovicově ulici a třetí sídlí v budově školy na Dvorského ulici. V mateřských školách pracovalo osm učitelek, dva asistenti pedagoga a tři správní zaměstnanci. V základní škole pracovalo sedmnáct učitelů, tři vychovatelky školní družiny, osm asistentů pedagoga, školní speciální pedagog, školní psycholog, školní asistent a sedm správních zaměstnanců. Škola má vypracovaný systém poradenského centra, který tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence, speciální pedagog školy a školní psycholog. Poradenské centrum spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálně pedagogickým centrem Olomouc. Na chodu školy se také výrazně podílí dětský školní parlament. Výuka probíhá dle školního vzdělávacího programu „*Škola základ života*“, který je k nahlédnutí na školních internetových stránkách.

Třídy a učebny jsou vybaveny výškově nastavitelnými lavicemi a židlemi. Ve všech třídách a učebnách školy je zaveden internet, dataprojektor, interaktivní dotykový panel a stolní počítač. V rámci klasifikace žáků a kontaktu se zákonnými zástupci byly zavedeny digitální žákovské knížky, rozvrhy a třídní knihy. Během

prázdnin 2020 jsme na prvním stupni opravili sociální zařízení, část rozvodů vody, opravili jsme kmenové třídy druhého stupně, rozvedli nové datové a elektrické rozvody, rozhlas a centrální hodiny. Žáci mají k dispozici novou vybavenou cvičnou školní kuchyň, počítačovou učebnu s dotykovým panelem, novou tělocvičnu se zázemím a střešní terasu. Dále proběhla výměna povrchu venkovního školního sportoviště, toalety na prvním stupni byly napojeny na studniční vodu, v koridoru bylo položeno nové linoleum, ve vstupu nová dlažba a ve dvou třídách na prvním stupni nové podlahové krytiny. Dále byly vyměněny radiátory.

V MŠ Kovařovicova se provedlo uzemnění hromosvodů a výměna kobereců. V MŠ Gagarinova došlo k opravě brány, komínu a plotové zdi. V MŠ Dvorského byl v pískovišti vyměněn písek.

Během roku se uskutečnily třídní schůzky a tři online konzultace, na kterých mohli zákonní zástupci žáků společně s pedagogy probrat výsledky žáků ve vzdělávání. Na gymnázia odešli z pátého ročníku tři žáci, ze sedmého dva a z deváté třídy taktéž dva žáci. Ostatní zvolili jiné střední školy a střední odborná učiliště.

Poskytujeme bezplatné doučování pro žáky, neboť jsme na něj získali dotaci z projektů EU. Naše škola je zapojena do projektu *Místního akčního plánování*. Cílem je zlepšit kvalitu vzdělávání v mateřské škole a v základní škole. Další programy, jichž se účastníme, jsou *ARPOK – aktivní občanství v globálních souvislostech*, *Ovoce a zelenina do škol*, *Mléko do škol*, *Sportuj ve škole*, *IVOK inkluzivní vzdělávání Olomouckého kraje*, *Podpora společenství praxe jako nástroj rozvoje klíčových kompetencí*. Zapojili jsme se do projektu *Světová škola*, který je zaměřen na podporu globálního vzdělávání.

Již tradičně probíhala spolupráce zejména s těmito partnery a organizacemi: Nutrendword, Zoo Olomouc, Lesy ČR, SRPŠ, Komise městské části č. 25 Olomouc-Svatý Kopeček, Římskokatolická farnost Svatý Kopeček u Olomouce, Vlastivědné muzeum v Olomouci, ZŠ a MŠ Samotišky, ZŠ Droždín a magistrát města Olomouce. Zahájili jsme spolupráci se slovenskou ZŠ a MŠ ve Višňové.

Poděkování patří zřizovateli školy – městu Olomouc, které podporuje náš další rozvoj. Poděkování patří i KMČ na Svatém Kopečku, která podporuje finančními příspěvky akce, které spolu se SRPŠ pořádáme nejen pro naše děti a žáky, ale pro celou veřejnost. A poděkování si zaslouží všichni pedagogové a provozní zaměstnanci naší školy za jejich celoroční práci. Jsou každodenními nezbytnými průvodci a pomocníky žáků.

Pátá třída, září 2021, škola v přírodě Podmitrov. Foto Pavlína Šťastná.

Ilona Andrášková

Zpráva o činnosti TJ Sokol Svatý Kopeček v roce 2021

Začátkem roku 2021 byla pravidelná činnost naší jednoty opět poznamenána pandemickou situací a nouzovým stavem v našem státě, který s sebou nesl zákaz shromažďování. A tak první akcí v roce 2021 se stal nohejbalový turnaj, který naše jednota uspořádala v sobotu 23. června. Turnaje se zúčastnilo osm družstev. Celkově akci navštívilo šedesát lidí. V soboru 31. července se konal pravidelný volejbalový turnaj, na kterém soutěžilo pět družstev v celkovém počtu sedmdesáti účastníků, ať už z řad soutěžících nebo diváků. Třetí srpnovou sobotu, tj. 21. srpna, byl pro velký ohlas z roku 2020 podruhé zorganizován pingpongový turnaj, na kterém mezi sebou soutěžilo devatenáct závodníků. Celková účast tohoto dne byla asi čtyřicet osob.

Sokolský pingpongový turnaj, foto Jan Klváček.

Dětské dřevorubecké závody, foto Jan Klváček.

V sobotu 11. září jsme opět vlivem pandemie byli nuceni zorganizovat místo tradičních dřevorubeckých závodů pro dospělé dětské dřevorubecké závody. Pro děti jsme připravili jedenáct stanovišť, na kterých si přítomní vyzkoušeli něco ze zručnosti, jako například řezání dřeva, zatloukání hřebíků, stavění ohniště nebo střelbu na cíl. Nechyběly základy první pomoci, Kimova hra apod. Děti se během celého odpoledne vystřídalo v počtu šedesát osm, dospělých odhadujeme zhruba také tolik. Akci zaštitil primátor města Olomouce Mgr. Miroslav Žbánek, který se také na tuto akci přišel podívat. Jak dětem ve své zdravotní řeči řekl, nepřišel jako politik, ale spíše jako kamarád Mirek a popřál všem hodně zdaru při plnění úkolů. V týž den se konala i sokolská zábava. K tanci a poslechu hrála skupina Afrech. Letos návštěvníky této zábavy nepřekvapila průtrž mračen, ani žádná výtržnost, a tak se okolo sto sedmdesáti návštěvníků příjemně pobavilo.

Poslední akcí, kterou jsme zorganizovali v pondělí 4. října, byl památný den sokolstva. Sraz všech zúčastněných byl u dolního rybníka. Ti z nás, kteří si s sebou donesli lodičku se svíčkou, ji pustili na vodu. Tímto jsme si připomněli a zároveň uctili památku všech obětí z řad sokolů prvního, druhého i třetího odboje. Poté přítomní, především děti, utvořili průvod, který došel k sokolské lípě, kam jsme polo-

žili rozsvícené svíčky a zazpívali písničku *Ach synku, synku*. Po ukončení oficiální části čekal na děti teplý čaj a tradiční perník a štrúdl.

Z důvodu zprísňených pravidel pandémie odpadlo předvánoční setkání sokolů a sousedů na „sokoláku“, které se nám povedlo poprvé a zatím naposledy zorganizovat v roce 2019 a které na své úspěšné opakování zatím stále čeká.

Členové oddílu volejbalu a oddílu nohejbalu se pak dále účastnili turnajů pořádaných jinými subjekty. Např. nohejbalový oddíl se zúčastnil 31. srpna turnaje v Samotiškách a 4. září v Obectově. Volejbalový oddíl A reprezentoval naši jednotu na turnajích ve Střeni (19. června), Droždíně (26. června) a na *Sobáčov Beach Open* (28. srpna). „Áčko“ se pak 8. srpna výstupem na Bradlo připojilo k akci nazvané *Se Sokolem na vrchol*.

Máme ještě oddíl předškolních dětí, který však loni svoji pravidelnou činnost zahájil až v září 2021. Společně s ostatními oddíly využívá ke své činnosti od září 2021 zrekonstruovanou a vlastně úplně novou tělocvičnu zdejší základní školy. V tělocvičně cvičí a plní úkoly dle projektu České obce sokolské s názvem *Se Sokolem do života*.

Nesmíme opomenout, jak loni vypadala brigádnická činnost. Jelikož jsme se nemohli sejít společně na velké dubnové brigádě, oddíly sportovní všestrannosti si rozdělily jednotlivé úseky na „sokoláku“, které daly do pořádku. Pokračovali jsme dále v rekonstrukci pergoly, došlo k vydláždění a zatravnění jejího okolí.

Závěrem bych ještě ráda vzpomněla jedné akce, které jsme se zúčastnili. Jednalo se o finanční sbírku pro jednotu Sokol Lužice, která byla v červnu postižena tornádem. V dobrovolné sbírce se od členů naší jednoty vybralo celkem 10.800,- Kč, které pokladník František Prášil dorovnal na 11.000,- Kč a poukázal na účet zmíněné jednoty.

Z výše uvedeného vyplývá, že být je náš spolek nejstarší organizací v naší zemi, naše jednoty jsou moderní a její členové jsou aktivní jak na poli sportovním, tak i kulturním. Patříme mezi ty, kterým záleží na společné věci. Přijďte mezi nás! Nazdar!

Marta Čapková

Klub seniorů Olomouc-Svatý Kopeček

Rok 2021 pokračoval v tendencích roku minulého, kdy život klubu stále ovlivňovala epidemie koronaviru. Vzhledem k lednovému vývoji a vládním opatřením, kdy se mohly sejít pouze dvě osoby, byla činnost klubu přerušena od ledna do května. Teprve v červnu jsme se začali scházet a to především venku, kdy jsme absolvovali vycházky a výlety v přírodě. Opět po roce jsme si byli prohlédnout změny v naší zoo, vyšli si k Radíkovské věži a absolvovali vycházku do Bukovan a zpět v délce 7,2 km.

Z akcí svatokopeckých seniorů v roce 2021, foto Petr Fiala.

Koncem června uspořádal odbor sociálních věcí MMO setkání klubů v krásném areálu Amerika Holice pod názvem „Senioři, léto začíná“ s hudbou a soutěжами s lehkým sportovním nádechem. Jednalo se o podobnou akci, která byla v minulém roce v Týněčce, ale bohužel pouze s účastí pěti členů z každého klubu! Akce byla organizována za přísných protiepidemických opatření, která byla doposud platná. Akce se za krásného počasí vydařila, ale velká škoda, že se nemohlo účastnit více našich členů.

I v roce 2021 proběhl v Šantovce v polovině července turnaj v bowlingu, konal se pod záštitou náměstkyně primátora města Olomouce Evy Kolářové. Za náš klub se zúčastnili pod vedením Josefa Berana manželé Jeřábkovi, Olga Schneiderová

a Zdena Moserová. I když turnaj nevyhráli, důstojně náš klub reprezentovali. Před prázdninami jsme pak zavítali do zrekonstruovaného muzea Matice svatokopecké.

Komise městské části č. 25 Olomouc-Svatý Kopeček, která podporuje činnosti klubů a sdružení, nám jako každým rokem poskytla finanční prostředky na autobusový zájezd pro naše členy a ostatní seniory ze Svatého Kopečka. Začátkem září jsme navštívili zámek Nové Hradky u Litomyšle s přilehlými parky a zahradami. Výlet se všem líbil a opět musím poděkovat naší komisi za dlouhodobou podporu seniorů, bez které bychom takový zájezd neuskutečnili.

Kromě zmíněného zájezdu jsme se v září scházeli v klubovně, trénovali paměť, promítali cestopisné filmy a uskutečnili přednášku na téma „Práva spotřebitele, bezpečí seniorů: uzavírání nevýhodných smluv, prodejní manipulace a nekalé praktiky“, kterou zajistilo Sdružení obrany spotřebitelů Moravy a Slezska z.s. Dále jsme se zapojili do odhalení pamětní desky Karla Svolinského a uskutečnili plavbu po řece Moravě Ololodí, kterou řídil náš člen a kapitán Stanislav Jeřábek.

Po dvou letech se opět koncem září uskutečnil branný závod seniorů v zoo na Svatém Kopečku, pořádaný městskou policií Olomouc, kterého jsme se rovněž účastnili. Za náš klub nastoupili Petr Fiala, Olga Schneiderová a Josef Beran. Ostatní členové klubu přišli podpořit a povzbudit naše družstvo. Poprvé jsme se v tomto závodě umístili na prvním místě z triadvaceti družstev.

Naše činnost pokračovala návštěvami výstav v galeriích, promítáním filmů a koncem října jsme uspořádali v klubu výtvarné odpoledne na téma „Dušičky“, ve kterém si každý mohl vyrobit dušičkový věneček.

V závěru roku, ještě před zpřísněnými protikoronavirovými opatřeními, jsme stihli uspořádat přednášku o zdraví seniorů, kterou nám zajistil pan Mazoch. Poslední akcí byla návštěva výstavy Antonie Dostákové „Modrobílá Vánoce“, uspořádaná ve Vlastivědném muzeu v Olomouci.

Naše členská základna zůstala na stejném počtu 51 členů, byla přijata jedna členka z Chválkovic a jeden člen zemřel. Nikdo ze Svatého Kopečka neprojevil zájem o členství v našem klubu přesto, že by byl vítán. Stejně jako v minulém roce jsme měli pro naši činnost vyhrazenou každou středu od 14 hodin.

Petr Fiala, vedoucí KS Svatý Kopeček

Sestry premonstrátky v roce 2021

*Budoucnost patří těm,
kteří věří v sílu a krásu svých snů.*

V současné době je v budově mateřince na Sv. Kopečku provozován Domov sv. Norberta, tj. domov s pečovatelskou péčí pro klienty tam ubytované. Klienti mohou využít i procházek nebo posezení v zahradě či mimo ni a také mohou navštěvo-

vat kapli přímo v domě. Zařízení poskytuje rovněž možnost docházky pečovatelek k seniorům na Svatém Kopečku nebo do nejbližšího okolí. Další část areálu má pronajatou Charita Olomouc, která v ní ubytovává klienty bez domova. Stejně tak využívá Charita Olomouc i objekt v Dolanech, určený pro muže. Další naší sociální aktivitou je již po pětadvacet let provozování Domova blahoslavené Bronislavy v Humpolci, ve kterém je umístěno zařízení pro seniory. Některé z našich sester pracují na arcibiskupství, ve farnosti a na teologické fakultě v Olomouci.

Rok 2021 se pro nás nesl v duchu oslav jubilea 900. výročí založení premonstrátského řádu sv. Norbertem, který byl zahájen již 29. listopadu 2020. Sice kvůli pandemii jen on-line, nicméně i tak to bylo pěkné spojení s bratřími na Strahově, ale i s ostatními bratřími a sestrami na celém světě. Oslavy jubilea jsme zahájily 1. května 2021 na Strahově, kde ve společenství bratří a sester jsme spolu s otcem biskupem Baxantem prožily krásnou liturgickou oslavu. Další oslavy jsme se zúčastnily v premonstrátském klášteře v Nové Říši, kde se zároveň připomínalo 810. výročí novoříšského kláštera. Dne 7. srpna pak následovaly oslavy v želivském klášteře a 28. srpna ve Vrbovém na Slovensku.

Ve dnech 20. – 21. března jsme ve farnosti i v komunitě vzpomínaly na zemřelého P. Bernarda Slabocha O.Praem. u příležitosti jeho nedožitých padesátých narozenin. Vzhledem k omezením způsobeným pandemií se plánovaná návštěva Strahova a hrobu P. Bernarda v Úhonicích uskutečnila až 5. června 2021. Pozvání na virtuální cestování po Islandu s poutavým výkladem P. Atanáše Leškovského, O.Praem, který tam působil, jsme přijaly 4. května. V červnu jsme též přijaly pozvání P. Adriána Zemka O.Praem. a ostatních bratří k návštěvě v komunitě, na faře a v nově opravených prostorách areálu baziliky, nově otevřeného muzea a Bernardova centra. Bylo co obdivovat.

Na pouť na Velehrad poděkovat za dar víry jsme se vydaly 5. července. U příležitosti 170. výročí narození a 100. výročí jmenování Antonína Cyrila Stojana olomouckým arcibiskupem jsme navštívily hrobku, která byla plná krásných květín, položených tam jako projev díky za jeho velkou apoštolskou horlivost. Šedesáté narozeniny P. Adriána Zemka, O.Praem., který naší komunitě obětavě slouží, jsme oslavily 9. července. Mimořádné generální kapituly kongregace jsme se zúčastnily ve dnech 18. – 21. července. Pobídka sv. Augustina „Mějte jednu duši a jedno srdce“ souzněla v srdcích všech přítomných. Po padesáti letech 8. srpna obnovila své řeholní sliby S. Jitka Krňávková a 24. září po pětadvaceti letech S. Blanka Růžičková. Stálou Boží pomoc a ochranu Panny Marie jsme vyprošovaly S. Gilbertě Svatošové, která byla 1. září uvedena do úřadu představené. V druhé polovině září nás navštívili současní i bývalí zaměstnanci Domova blahoslavené Bronislavy v Humpolci. Bylo to milé setkání. S našimi zaměstnanci jsme se v první polovině října vydali na výlet do premonstrátského kláštera v Nové Říši a do Telče. Zúčastnily jsme se slavných slibů bratra Štěpána J. Nováka, O.Praem., které skládal 17. listopadu v novoříšském klášteře.

Po uvedení do adventu P. A. Leškovským O.Praem. už nastaly přípravy na vánoce, zejména pečení cukroví. Bezprostředně před Vánocemi nám děti naší provozní společně zahrály a zazpívaly některé vánoční koledy. Vánoce v roce 2021 byly pro nás zvlášť významné, protože o Vánocích roku 1121 složil sv. Norbert se svými druhy slavné řeholní sliby v Prémontré.

V roce 2021 jsme si připomněly v rámci komunity i některá další výročí:

1926, 9. prosince | 95. výročí úmrtí M. Michaely Andrusikiewicz, sestry z premonstrátského kláštera v Krakově, první představené Kongregace sester premonstrátek.

1926, 16. ledna | 95. výročí biskupského schválení kongregace.

1931, 9. srpna | 90. výročí svěcení mateřince na Sv. Kopečku.

1936, 31. srpna | 85. výročí úmrtí Prof. ThDr. Josefa Foltynovského, dlouholetého superiora sester premonstrátek a rádce M. Bronislavy Večerkové.

1941, 8. února | 80. výročí úmrtí M. Bronislavy Večerkové, dlouholeté generální představené kongregace, rodačky ze Sv. Kopečka.

1961, 7. prosince | 60. výročí úmrtí trnavského pomocného biskupa Mons. ThDr. Michala Buzalky, zemřelého u sester premonstrátek v Táboře, kde byl internován.

Michaela L. Nováková

Svatokopecká výročí v roce 2021

Šedesát pět let Zoo Olomouc

V roce 2021 si olomoucká zoologická zahrada připomněla 65 let svého působení a života plného příběhů zvířat i lidí. Zoo po celou dobu své existence výrazně napomáhá ke známosti a významnosti města, má příznivý vliv na návštěvníky a jejich rodiny a také na okolní přírodu. Vytváří náhradní hnízdní příležitosti pro ptáky vyskytující se v této lokalitě a nové biotopy, tůně či skalky. Zoo Olomouc spolupracuje s odborníky z České společnosti ornitologické a České společnosti pro ochranu netopýřů, s Agenturou ochrany přírody, entomology, herpetology a mnohými dalšími.

Foto archiv Zoo Olomouc.

Zapátráme-li v historii, zjistíme, že v centru Olomouce ve Smetanových sadech byl počátkem padesátých let minulého století založen zoo koutek, který se těšil vel-

kému zájmu veřejnosti a zejména dětí. Krajský národní výbor v Olomouci přistoupil na návrhy svých členů a souhlasil s vybudováním nové zoo na vyhledávaném poutním místě na Svatém Kopečku. Přípravný výbor pro zřízení zoologické zahrady byl ustaven v rámci tehdejšího Studijního a lidovýchovného ústav kraje Olomouckého (SLUKO). V kopcovitém terénu na Svatém Kopečku s pomocí mnoha brigádníků následně vznikla zoologická zahrada, která byla 3. června 1956 slavnostně otevřena. V tehdejší době se samozřejmě mluvilo o velkém budovatelském nadšení.

Zástupce evropské fauny, která se zde v počátcích chovala, postupně doplňovaly exotické druhy zvířat. V průběhu dalších let docházelo k budování pavilonů, voliér, parkoviště, vyhlídkové věže, zázemí apod. Po roce 2000 se pozornost upřela k výstavbě i dnes populárního výběhu pro makaky a ke stavbě obřího akvária pro žraloky. Zoo Olomouc se v tomto období stala členem prestižní organizace WAZA (Světová asociace zoologických zahrad a akvárií) a na chovatelském úseku dosáhla velkých úspěchů v odchovech velmi vzácných zvířat. Období po roce 2010 je spjato s otevřením společného výběhu pro medvědy baribaly a vlky arktické, otevřením nového vstupu pro návštěvníky včetně chovného zařízení pro lemury kata, výstavbou pavilonu Kalahari a postupnou realizací jednotlivých etap safari. Olomoucká zoo za ta léta ušla kus cesty. Z krajského zoo parku, nad jehož osudem se v počátcích dokonce vznášela hrozba úplného uzavření, se dnes stala renomovaná zahrada s neustále se měnící podobou a bohatou kolekcí zvířat, jež je neustále rozšiřovaná o zástupce živočichů ze všech kontinentů. Hnacím motorem přeměny areálu je myšlenka přetvořit zoo do podoby safari. Na ploše 42 ha se chová okolo 400 druhů zvířat z celkového počtu více než 1600 jedinců. Z chovatelského hlediska Zoo Olomouc patří k největším chovatelům oryxů jihoafrických v Evropě a také vede plemennou knihu kozorožců kavkazských, kterých ve volné přírodě žije již jen několik tisíc. Hlavním posláním zahrady není pouze být výchovně-vzdělávací institucí, ale zachovat jednotlivé druhy zvířat pro případ, že by se podmínky v místě jejich přirozeného výskytu dramaticky změnily a hrozilo by jejich vyhubení. Stala se genetickou bankou pro příští generace a přidala se tak k jiným zoologickým zahradám, kterým se již podařilo zachránit některé druhy zvířat před jejich vymizením.

Zoo v číslech

Zahrada otevřela brány svým návštěvníkům poprvé v roce 1956. Do konce roku 2021 olomouckou zoo navštívilo celkem 16 223 588 spokojených návštěvníků. V roce 1956 pracovali v zahradě čtyři zaměstnanci, roční návštěvnost činila 56 203 osob a chovalo se zde 81 zvířat ve 48 druzích. Vstupné činilo jednu korunu pro všechny. O 65 let později, v roce 2021, pracovalo v zahradě 77 zaměstnanců, roční návštěvnost činila 367 248 osob a chovalo se zde 1620 jedinců ve 393 druzích. V roce 2021 bylo sezonní vstupné 140,- Kč pro dospělé a 100,- Kč pro děti, mimosezonní pak 110,- a 80,- Kč.

Iveta Gronská, Milan Kořínek

Jiná svatokopecká výročí

1721 | 300. výročí | Do pravé věže zavěšen zvon Maria (2250 kg), ulitý ve Vídni.

1846, 8. listopadu | 175. výročí | Za účasti poutníků z celé Moravy se konalo slavnostní uvedení osmi premonstrátů ze Strahova na Svatý Kopeček. Ten se stal proboštvím.

1896, 14. ledna | 125. výročí | Na Svatém Kopečku se v boudce č. 9 (dnes č. 24) narodil malíř, grafik, scénograf, typograf atd. Karel Svolinský. Jeho velké a pozoruhodné dílo neztratilo na hodnotě. Zemřel 16. září 1986 v Praze.

1866, 8. března | 155. výročí | Ve Velkém Týnci se narodil Leopold Prečan, olomoucký arcibiskup a občan Svatého Kopečka. Ještě za svého života byl milován diecezány, čten československou veřejností a katolickými kruhy v zahraničí. Zemřel na Svatém Kopečku ve své vile 2. března 1947.

1901, 26. ledna | 120. výročí | V dnešní Bosně a Hercegovině se narodil Otto František Babler, samotišský občan, kterého si ještě někteří svatokopečtí občané pamatují. Milý a hodný člověk, překladatel, vydavatel, spisovatel, básník, literární historik, knihovník, kulturní publicista a polyglot. K jeho vrcholným dílům patří překlad a přebásnění Dantovy Božské komedie. Svatý Kopeček patřil k jeho milovaným místům. Zemřel 24. února 1984 v Olomouci.

1901, 1. září | 120. výročí | Základní kámen k nové škole žehnal svatokopecký probošt P. Bohumír Josef Hendl O.Praem. Budova byla dostavěna v roce 1904. Slavnost se konala v neděli ve dvě hodiny odpoledne, k účasti zvala místní školní rada. Budova školy slouží k jiným účelům dodnes.

1901, 23. prosince | 120. výročí | Při honbě na zajíce na chválkovických polích byl zastřelen drop malý (*Ous tetrax*). Jednomu z lovců se „poštěstilo uloviti ptáka, jenž patří na Moravě mezi ornithologické vzácnosti“. Tak na tuto dnes nepřijatelnou událost reagoval místní tisk. Pták byl vycpán a předán do sbírek olomouckého vlasteneckého muzea. U nás byl drop považován vždy za „zatoulance“, proto pozorování dropa malého 20. března 2020 na Přerovsku bylo velikou událostí.

1921 | 100. výročí | Z Prahy na venkov se šířilo antiklerikální a ateistické hnutí nazvané Volná myšlenka, které proniklo až na Svatý Kopeček. Česká sekce Volné myšlenky byla založena v roce 1904, v roce 1915 byla rozpuštěna, její činnost byla obnovena po vzniku Československa a za okupace byla znovu rozpuštěna. V roce 1945 působila jako Svaz občanů bez vyznání, který byl zrušen v roce 1952.

1921, 4. dubna | 100. výročí | Svatý Kopeček navštívil nový olomoucký arcibiskup, kněz-lidumil Antonín Cyril Stojan (jmenován 11. ledna 1921). Přijel v doprovodu apoštolského nuncia Clemense Micary a biskupů královéhradecké, nitranské a košické diecéze. A. C. Stojan byl velice aktivní, např. organizoval sociální a charitativní katolické spolky na arcidiecézní úrovni, vstoupil do politiky (poslanec, senátor) atd. Lidem byl nazýván „Tatíček Stojan“.

1931, 6. června | 90. výročí | Na stránkách minulé ročenky bylo již psáno o na-

svícení svatokopeckého kostela v roce 1936. Ovšem nebyl to první pokus, jak náš chrám ozvláštnit. V sobotu 6. června 1931 byl osvětlen padesáti tisíci svíčkami. Celá akce, začínající v devět hodin večer a trvající půl hodiny, podléhala schválení brněnského památkového úřadu.

1946 | 75. výročí | Na Svatém Kopečku se postupně v několika termínech scházeli kněží vysvěcení v letech 1896, 1916 a 1926.

1946, 7. března | 75. výročí | Od tohoto dne byly prováděny opravy zdiva na kostele, které vznikly zásahy střel při bojích v květnu předešlého roku.

1946, 1. května | 75. výročí | Poprvé v osvobozené republice se konala pouť olomouckých katolíků na Svatý Kopeček. Poutní průvod vyšel od sv. Mořice po mši svaté veden proboštem P. Janem Nepomukem Stanislavem Lochmannem.

1946, 4. července | 75. výročí | Na Svatý Kopeček přijel z Prahy papežský nuncius Msgre ThDr. Saverio Ritter, který byl hostem arcibiskupa Msgre ThDr. Leopolda Prečana.

1946, 6. července | 75. výročí | Svatý Kopeček navštívila osmičlenná delegace Lužických Srbů z Kladska. Na našem poutním místě se těšila veliké pozornosti všech poutníků svými krásnými a rázovitými kroji.

1946, 5. srpna | 75. výročí | Svou návštěvou Svatý Kopeček poctili ministři pošt a dopravy Msgre František Hála a JUDr. Ivan Pietor. Byli hosty arcibiskupa Msgre Leopolda Prečana.

1946, 18. až 20. srpna | 75. výročí | V uvedené dny se konala tradiční odpustková pouť, na závěr pontifikální mši svatou sloužil strahovský opat ThDr. Bohuslav Jarolímek O.Praem. 20. srpna přijela na Svatý Kopeček také výprava švýcarských vysokoškolačů z mezinárodní katolické univerzity ve Fribourgu.

1946, 25. srpna | 75. výročí | Na silnici Samotišky – Droždín byl odstartován první ročník motocyklového závodu Olomoucký okruh. Trasa pokračovala přes Droždín na Bukovany a zpět na místo, které bylo zároveň startem i cílem. Trať měřila necelých sedm kilometrů, motocykly o větší kubatuře ji projeli desetkrát, slabší stroje asi pětkrát. Olomoucký okruh prokazoval nejen schopnost řidičů, ale i kvalitu motorů.

1946, 14. září | 75. výročí | Na Svatém Kopečku se konala pouť okresních a farních charit.

1946, 23. října | 75. výročí | Stavbou a oplechováním obou věží dokončeny vnější opravy na kostele.

1946, 3. listopadu | 75. výročí | Byly dokončeny opravy obou věží na svatokopeckém chrámu, tj. přesně po roce, kdy byly v posledních dnech bojů druhé světové války sneseny prostřelené konstrukce.

1946, 8. listopadu | 75. výročí | Ke stému výročí příchodu strahovských premonstrátů na Svatý Kopeček byla na průčelí kostela instalována „rozměrná bílá 100“, po jejích stranách zaválaly dva prapory, tj. československý a papežský. Po slavnostní mši svaté předali ThDr. Bohumíru Jarolímkovi O.Praem. a P. Juliovi Půdovi

O.Praem. zástupci Národního výboru Svatý Kopeček a přiřazených obcí Samotišek a Lošova za jejich zásluhy o farnost diplom čestného občanství.

1971, 29. června | 50. výročí | Na Svatém Kopečku se konalo veřejné zasedání národních výborů Kopečka a Radíkova, toto datum je chápáno jako sloučení obou obcí. Předsedou společného národního výboru byl zvolen Jan Kokeš.

Sestavila *Jana Krejčová*

Z historie

Vzpomínka na svatokopecké divadlo za protektorátu

Myslím, že to znají všichni, když se dostanou do „pamětnických let“. Vybavují se vám zážitky z dětství, mnohdy v překvapivých konturách a často jen v útržcích. V hlavě se vám mihnou výčitky: Proč jsem se jen na to nezeptal dřív, když otec ještě žil... Takový je ovšem nepsaný zákon života, mládí pramálo zajímá minulost, když před sebou cítí netušené možnosti budoucnosti. A jedním uchem sem, druhým ven reaguje na vyprávění rodičů a prarodičů, které slyší už potřetí, sakra počtvrté... A jak dychtivě by si ho člověk vyslechl dnes.

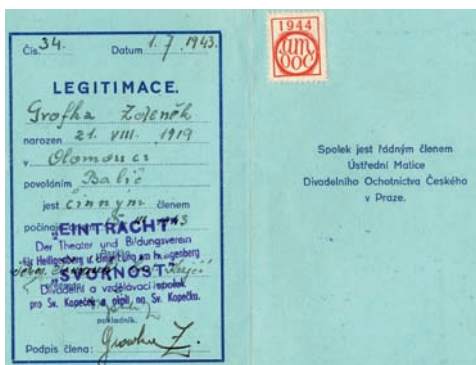
Když nebyli rodiče doma, vzal jsem si židli a ze skříně nahoře za klobouky vytáhl starou zdobnou papírovou krabici. Byla plná líčidel, mastiček, pudru a rtének. Tu vůni cítím ještě dnes. Samozřejmě, že podle barvy obličejů rodiče hned poznali, co jsem zase prováděl. A ty sešitky s hrami vydávanými *Dilíi*, na nichž byly nalepeny kolky a povolovací razítka, např. „Kašpárek a Náci, veselí čtveráci“, to mě bavilo, zamilované kusy a operetky jsem nechápal. A hromady písniček s notami a texty. Neznámé fotografie v albu. Co dnes z toho zůstalo...

Můj otec Zdeněk Growka se narodil roku 1919 v Olomouci na Nové Ulici, žil ve Chválkovicích a po sňatku s Božou Bombíkovou bydleli v Samotiškách. To však již byl protektorát, který pro něj, když se jeho původ ve třetím kolenu – navíc podpořený dvojítm w v příjmení jeho babičky – ztrácí v Ostravě, znamenal odebrání čs. státního občanství a statut cizince. Ten se vztahoval i na jeho rodinu, dva syny narozené v letech 1943 a 1944. Tomu musel čelit povinným hlášením na četnické stanici, spořádaným životem, pevným zaměstnáním a Němci tolerovanou spolkovou činností.

Jako odchovanec české menšinové školy v Sobotině (okr. Šumperk) prošel mnohými školními besídkami, výročními akademii, poté partičkami s kytarou. A to ho přivedlo

*Zdeněk Growka,
ochotnický herec,
archiv K. Growky.*

Legitimace spolku Svornost, 1943, archiv K. Growky.

kou postavu Zdeněk Growka hrál. Na jiné fotografii je vidět se skupinou oděnou v stylizovaných vojenských uniformách. K tomu se vztahuje snad stokrát opakovaný výrok. Vždy, když se v televizi objevil populární herec a zpěvák, otcův vrstevník Josef Bek (1918–1995), tak nás otec ubezpečoval, že s ním hrával v operetách na scéně Městského divadla v Olomouci. Jenže Josef Bek, který do Olomouce nastoupil v roce 1942, byl nepřehlédnutelnou hvězdou, zatímco otec tím šestým „zbrojnošem“ ve křoví...

Zavírám toto album, aby fotografie a vzpomínky nevybledly.

Květoslav Growka, Jeseník

nakonec v roce 1943 ke vstupu do *Divadelního a vzdělávacího spolku Svornost* na sv. Kopečku. Musel se rovněž stát členem *Matice*, která sdružovala všechny ochotníky. Podle členské legitimace ústředí zaplatil příspěvky ještě v roce 1946, kdy se na výzvu vlády vystěhoval do pohraničí na Rýmařovsko.

Jaké kusy na Sv. Kopečku sehráli, bohužel nevím. Zachoval se jen otčův divadelní portrét a dvě nepopsané a nedatované fotografie ochotníků. Jen křížek nad hlavou označuje, ja-

Ochotníci spolku Svornost Sv. Kopeček, archiv K. Growky.

Voskaři a perníkáři Scholzovi ze Svatého Kopečka

V srpnu 2020 objevil Jan Řehák (1978) na půdě boudky na Sadovém náměstí 21/11 vývěsní tabuli s nápisem Norbert Scholz, voskař a perníkář. Z čitelného přepisu křestního jména Norbert na František vyplývá, že tento štít sloužil i poslednímu majiteli koncese, jeho synovi Františku Scholzovi, který se zde narodil 19. 11. 1874. S manželkou Alžbětou roz. Hubáčkovou měli čtyři děti. Podle kronikáře Františka Povýšila však musel svou živnost nuceně ukončit k 1. lednu 1950. Za necelé tři roky nato zemřel 8. 11. 1953. Někteří pamětníci stále vzpomínají na jeho vyhlášený perník.

Pravděpodobně někdy na přelomu 18. a 19. století se spolu s několika příbuznými na Svatém Kopečku usadil Anton Scholz s manželkou Annou Marií roz.

Vývěsní tabule Norberta Scholze, přelom 19. a 20. století. Archiv Jan Andres ml. a Jan Andres st.

Reinholdovou. Oba zde zemřeli v č. p. 57 – Anna Marie 9. 11. 1817 a Anton 4. 8. 1818. Při sňatku jejich syna Ondřeje (16. 11. 1799 Samotišky 52 – 4. 5. 1870 Svatý Kopeček 4) s Františkou roz. Soldánovou ve Křtinách dne 13. 9. 1819 je v matrice u Ondřejova otce Antona uvedeno: kramář a sklenář ze Svatého Kopečka č. 11.

Na reklamní účtence z počátku 20. let 20. století je, s pominutím nepřesných datací, označen Ondřej Scholz jako cukrář a bylinář, který v roce 1817 „vynalezl“ svatokopecké zdravotní, lesní, bylinné, jalovcové pastilky.

Dcera Ondřeje a Františky Scholzových, Františka (24. 10. 1834 Sv. Kopeček – 21. 6. 1894 Sv. Kopeček), provdaná na Svatém Kopečku 26. 2. 1854 za Františka Menšíka z Droždína, byla babička svatokopeckého malíře Stanislava Menšíka (9. 11. 1922 Sv. Kopeček – 16. 6. 1970 Olomouc). Dokonce i jeho prababička Barbora Menšíková (17. 8. 1802 Sv. Kopeček – 29. 1. 1861 Sv. Kopeček) měla rodné příjmení Scholzová.

Z větve Ondřejova staršího bratra Vincence, který se 25. 8. 1807 oženil v Samotiškách s Barborou Šiškovou, resp. jejich syna kramáře Františka (7. 4. 1811 Sv. Kopeček 35 – 19. 4. 1863 Sv. Kopeček 41), sezdaného 5. 3. 1832 v Droždíně s Marií Slepiceovou, pochází již zmíněný voskář a perníkář Norbert Scholz (2. 6. 1847 Sv. Kopeček 52 – 17. 9. 1912 Sv. Kopeček 36).

Perníkářství a voskářství.

Důst. farním úřadům doporučuje svou první jedinou českou a křesťanskou výrobu pravých voskových i všech jiných druhů kostelních svíc; dále vlastní výrobu denně čerstvého jemného medového perníku Frant. Scholz, perníkář a voskář v Olomouci, Dolní nám. č. 21, (blíže kapuc. kostela). 139/24

Novinová reklama Františka Scholze v Našinci 12. 1. 1908, 44, 6.

Portrét Františka Scholze (1874–1953) v publikaci A. a J. Vacinovi: Sv. Kopeček-Heiligenberg... (soukromý tisk, Svatý Kopeček, 1947).

Kromě rovněž již zmíněného Františka, měli s manželkou Veronikou roz. Rašovou z Měrovic také staršího syna Norberta (24. 5. 1873 Olomouc), který byl obchodníkem v Olomouci. Norbert se v Olomouci 15. 1. 1900 oženil a 23. 12. 1919 rozvedl s Josefínou roz. Fleischerovou.

Z tohoto svazku se 9. 2. 1902 v Olomouci narodil Robert Scholz, který neblaze proslul jako vedoucí redaktor pro umělecké otázky (Kunstschriftleiter) deníku NSDAP „*Völkische Beobachter*“. Jako šéfredaktor a člen NSDAP řídil i nacistické umělecké časopisy „*Die völkische Kunst*“ a „*Die Kunst im Dritten*

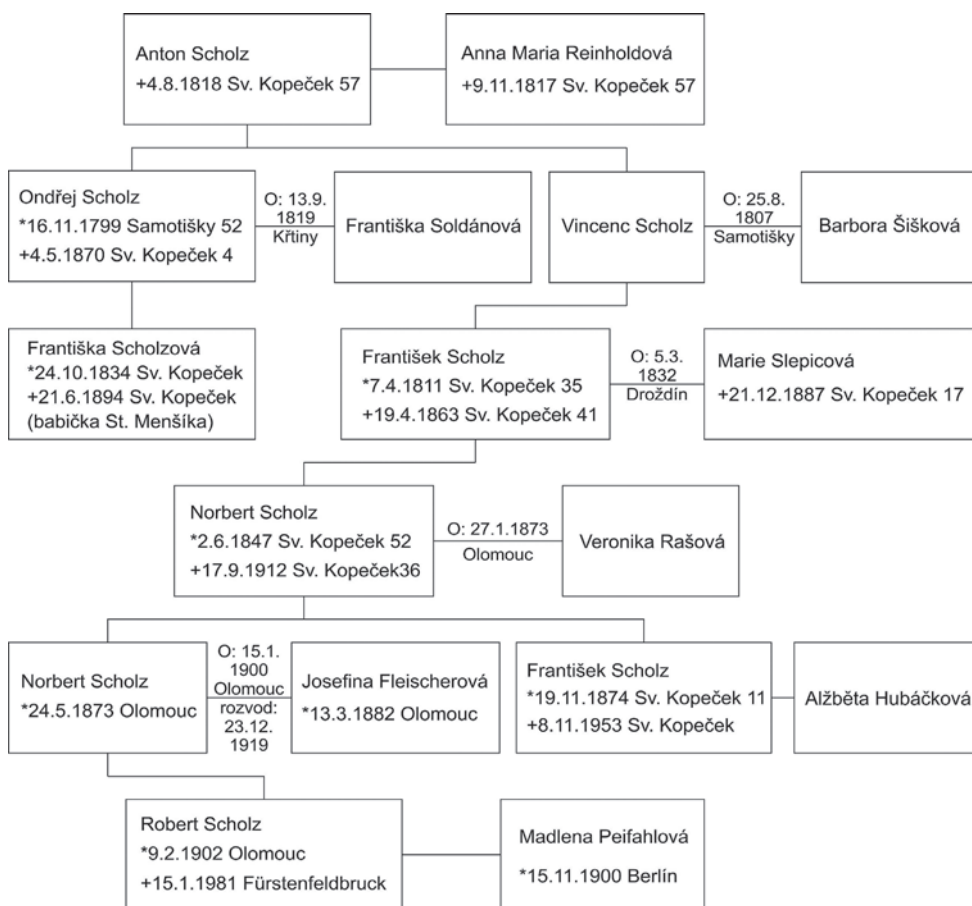
Norbert Scholz (připsáno), vosková figurka Panny Marie Svatokopecké s Ježíškem pod skleněným šturcem, přelom 19. a 20. století, soukromá sbírka.

Reklamní účenka z 20. let 20. století.

Reich“. Kvalifikaci na tyto posty získal studiem na Kunsthochschule v Berlíně a na Pruské akademii umění. V Berlíně se v polovině 20. let minulého století usadil a oženil s Madlenou Peifahlovou. Jako blízký spolupracovník Alfreda Rosenberga (1893–1946) měl být po válce v rámci „denacifikace“ souzen, ale nikdy nebyl odsouzen. Dokonce mu i po válce vycházely odborné publikace jako např. kniha *Architektur und bildende Kunst 1933–1945* (Schütz, Oldendorf, 1977). Jeho případu je věnována kritická studie Andrease Hünekeho *Der Fall Robert Scholz: Kunstberichte unterm*

Hakenkreuz (Schriften zur Kunstkritik, Bd. 11., Walter Vitt, Köln, 2001). Robert Scholz zemřel 15. 1. 1981 ve Fürstenfeldbrucku poblíž Mnichova.

Vraťme se ale ještě do doby po roce 1721, kdy si kramáři začali v okolí kostela pronajímat prostory a přistavovat boudky, ve kterých nejen prodávali své zboží, ale kde také často pracovali a bydleli. Podle informace Jakuba Hušky, proběhla 13. 3. 1792 veřejná dražba, ve které bylo nabídnuto na prodej 19 kramářských boud.^{1/} Na katastrální mapě Svatého Kopečka z roku 1834 je, kromě dalších vlastníků nemovitostí, uvedeno šest následujících příslušníků Scholzovy rodiny: Johann Scholz (č. 3), Franz Scholz (č. 40), Michael Scholz (č. 41), Andreas Scholz (č. 47), Franz Scholz (č. 52), Johann Scholz (č. 53). Nutno však podotknout, že po roce 1880 došlo k částečnému přechíslování domů a boudek. V roce 1849 vznikla Společnost kramářů na Svatém Kopečku, do které přirozeně patřili také někteří Scholzové a jejich příbuzní.

Vývod části potomků Antona Scholze.

Přestože je v současnosti na Svatém Kopečku a jeho okolí nositelů příjmení Scholz/Scholzová, resp. Šolc/Šolcová, nepoměrně méně, žije zde stále několik potomků této zajímavé rodiny.²¹

Jan Andres ml., Jan Andres st.

Poznámky

- 1/ Některé podrobnější informace o svatokopeckých kramářích a obchodnících, jakož i příslušnících rodiny Scholzů, lze dohledat v publikacích Jakuba Hušky *Svatý Kopeček: dějiny obce a městské části* (Olomouc, 2020) a Jany Krejčové *Místa naděje na svatém Kopečku u Olomouce* (Olomouc, 2018).
- 2/ Přitom na území Olomouckého kraje žije 7 + 7 nositelů příjmení Scholz/Scholzová, resp. 59 + 54 nositelů příjmení Šolc/Šolcová, což však nemusí znamenat ani vzdálenou příbuznost se svatokopeckými voskaři a perníkáři.

Reklama ve službách Josefa J. Andera a jeho nástupců

Tento článek by mohl mít ještě jiné titulky, např.: „**Šetři kasu – kupuj v ASU**“, což byl ve své době nejznámější slogan firmy, mající své počátky na Svatém Kopečku. Zrovna tak byl rozšířený Baťův slogan „**Náš zákazník – náš pán**“. Příspěvek by také mohl být nazvaný heslem, které vymyslel přední český reklamní grafik Zdenek Rykr, a to: „**Reklama musí kultivovat.**“

Ano, reklama, stejně jako umění obecně, na jednu stranu vychovává a na druhou odráží kulturu své doby. Kultivovaný podnikatel si vybírá dobré grafiky a aranžéry. To platí i opačně – obchodník drsnějšího, tzv. amerického stylu, si najde grafika blízkého jeho uvažování. V průběhu 19. století rozvoj průmyslové revoluce a s ní spojené velkovýroby umožnil rozvoj tiskařských a grafických technologií. Toho, a jak se zdá, také rad reklamního poradce Ing. Josefa Solara, pak ke svému prospěchu a k užitku svých zákazníků využil i Josef J. Ander a jeho pokračovatelé.

I další Solarovy výroky odpovídají Anderovu stylu podnikání: „Obchodník a živnostník musí být jako buldok – musí držet, vydržet a nepovolit. Musí mít houževnatost a trpělivost. Musí mít kuráž, nesmí se bát. Nesmí ztratit dobrou náladu, ochotu a milý úsměv. A musí dělat reklamu. Musí umět vydat šilink. Lidé dnes mají méně peněz, ale kupovat musí. Jde o to, aby šli k vám a ne jinam. Je třeba jim říci a vysvětliti, proč mají jít k vám. Je třeba se učinit známým. Známé – na půl prodané. Obchod se nesmí zastavit. Obchod potřebuje oleje. A tím je reklama! Kdo to jednou zkusil a dobře zkusil, ten to ví!“

Josef J. Ander se narodil do skromných poměrů 29. 7. 1865 na Svatém Kopečku u Olomouce v dnešní Menšíkově ulici 59/14. Jeho otec Jan Ander provozoval od roku 1860 na Svatém Kopečku kramářství. Mladík začínal tzv. z ničeho již ve svých dvaadvaceti letech. Do podnikání se vrhl s velkou odvahou a neochvějnou důvěrou v úspěch. Postupně pod názvem *Josef J. Ander* rozšířil výrobu a prodej

růženců, škapulířů a křížů. Na Svatém Kopečku se zapojoval do místní spolkové činnosti, v roce 1887 byl zvolen jednatelem Čtenářského spolku, později vykonával funkci pokladníka. Již před první světovou válkou financoval pravidelné čištění ulic a veřejného prostranství na Svatém Kopečku ze svých peněz, podpořil sázení stromů a poskytoval dárky na svatokopecké vánoční besídky. Ještě v roce 1903 vybudoval na nynější Dvorského ulici č. 105/36 patrový rodinný dům. Tento objekt se secesní fasádou utrpěl na svém vzhledu při nedávné výměně oken, provedené novým majitelem.

V roce 1906 přesídlil do Olomouce a o rok později již inzeroval svůj „velkoobchod devocionáliemi, zbožím poutnickým, galanterním a hračkami ve velkém i malém“. Jak vyplývá z jeho korespondence, i nadále rozvíjel spolupráci s novými dodavateli zboží a hledal další možnosti spolupráce. Využíval i domácí práci, např. pro řetízkování růženců. Jeho firma od roku 1908 nesla název *Josef J. Ander, Olomouc*, od roku 1913 *Josef J. Ander a syn, Olomouc*, v roce 1919 se stala komanditní společností a známý název *ASO, Ander a syn, k. s. Olomouc* užívala od roku 1932. V průběhu dalších let se svými syny vybudoval síť obchodních domů *ASO*, jejichž nabídka uspokojovala všechny běžné potřeby nakupujících nejen v Olomouci a ve všech pobočkách nejen v naší republice, ale i v Latinské Americe. Svou činnost

K Mikuláši a Vánocím
odporučuji p. t. pánům obchodníkům hračkami
■ ■ ■ **svůj stálý sklad** ■ ■ ■
hraček a
zboží galanterního

za ceny
nejlevnější,
jen ve
velkém.
Každá
konkurence
vyloučena.
Oběh
rychlá a so-
lidní.

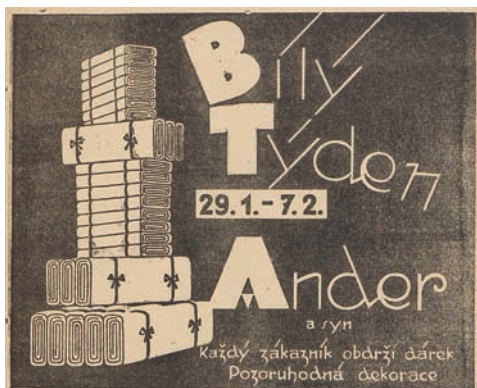
JOSEF J. ANDER,
velkoobchod hračkami, galan-
terním a poutnickým zbožím
— **Svatý Kopeček** —
a Olomouce,

*Jeden z prvních inzerátů J. J. Andera, 1905,
Vědecká knihovna v Olomouci (VKOL).*

Podobizny Josefa J. Andera, nedatováno, archiv Jany Krejčové; 1933, VKOL; 2022, foto Jana Krejčová.

podporoval vtipnou a účelnou reklamou. Josef J. Ander, zakladatel firmy, zemřel 11. února 1933 v Praze-Podolí, v době jejího rozmachu a budování. (Jeho osud je tak podobný osudu „krále obuvi“ Tomáše Bati st., který také odešel v době rozvoje firmy.) Pohřební obřady se konaly v kostele sv. Mořice v Olomouci, protože posledně žil na tehdejší Hrubanově, nyní Mořickém náměstí č. 7(!). Za Svatý Kopeček se s ním rozloučil starosta a probošt v jedné osobě P. Julius Jan Půda O. Praem. Pochován byl na olomouckém ústředním hřbitově, do nové rodinné hrobky byl uložen jako první.

Reklama na Bílý týden, 1928, VKOL.

domů v republice. Obchodní dům byl na znamení smutku na dva dny uzavřen.

Vzhledem k jeho přátelským vztahům s Lenhartovými se dá předpokládat, že autorem bysty byl tehdy ještě mladý sochař Karel Lenhart. A můžeme se také domnívat, že tato bysta byla zakrátko umístěna na Anderově rodinném náhrobku na hřbitově.

Josef J. Ander se po celý svůj život choval neokázale, jeho podnikavost, houževnatost a slušnost, ale i smysl pro estetiku, mu pomohly dostat se na úroveň těch, kteří měli stejné ambice, to je na úroveň Tomáše Bati nebo bratrů Sigmundů, abychom pro příklady nechodili daleko. Byl jedním z prvních, kteří pochopili ohromný význam reklamy.

Po šéfově úmrtí se olomoucký obchodní dům, ve kterém zrovna probíhal *Bílý týden*, zahalil do smutku. Výkladní skříňe byly zakryty černou látkou, v hlavní hale stála na černém podstavci Anderova bronzová bysta. K ní se vinula dlouhá řada dětských hraček, rovněž pokrytých černou textilií, na připomenutí toho, že Josef J. Ander s prodejem dětských hraček v Olomouci začínal a že se jeho skromný obchod rozrostl v jeden z největších obchodních

Reklama na vánoční dárky, 1928, VKOL.

Josef Ander ml. (* 5. 11. 1888, kramářská boudka č. 20, † 24. 10. 1976, Brno) odhodlaně pokračoval v otcově rozdělané práci a horlivě podporoval rovněž sportovní vyžití svých zaměstnanců. Byl zakladatelem *SK Olomouc ASO* s několika sportovními oddíly (fotbalový, hokejový nebo volejbalový pro ženy, který během válečných let získal deset mistrovských titulů) a vybudoval fotbalový stadion, který nese jeho jméno. Ten byl slavnostně otevřen 18. srpna 1940. Sport a ASO se objevoval ve sloganu: „Pro sport vše z Asa.“ Ve výkladních skříních obchodního domu bývaly vystavovány i trofeje, ceny či poháry, které získala mužstva či jejich členové ve sportovních soutěžích a utkáních.

V roce 1939 vypsal firma *Ander a syn* soutěž pro fotoamatéry na nejlepší snímek dosažený na filmech, které prodávala, tj. značky *Asofot*. Podmínkou bylo doložení fotografie obalem z filmu a pro oceněné snímky si firma ASO vyhradila bezplatné reprodukční právo.

Omezení v rozvoji firmy přinesla okupace a válka, po ní přišel strmý vzrůst a poté v roce 1948 následoval konec. Dne 1. března 1948 byla na firmu uvalena národní správa, v srpnu došlo k jejímu úplnému znárodnění. Rodina přišla o veškerý majetek. Josef Ander ml. a jeho manželka dokonce strávili padesátá léta v uranových dolech v Jáchymově. Ostatní rodinní příslušníci byli různým způsobem perzekvováni.

Obchodní dům ASO v Olomouci stál až do roku 1972, kdy byl přes výrazné protesty olomouckých obyvatel demolován. Na jeho místě vyrostl dle návrhu architekta Jana Melichara obchodní dům *Prior* ve stylu brutalismu. Ti, kteří sít socialistických obchodních domů takto nazvali, netušili, že toto latinské slovo znamená „převor“. Od roku 2012 stojí na jeho místě obchodní centrum *Galerie Moritz*.

Vizuální styl Anderovým budovám dal architekt Bohumil F. A. Čermák, z nich se v Olomouci zachoval soubor kancelářských a skladištních budov ASO na Legionářské ulici 739/7 a druhá budova ASO v ulici 28. října 460/9, Anderův stadion a funkcionalistická Anderova vila na Svatém Kopečku. Tam zůstal po Anderových rodinný dům na Dvorského ulici 105/36 a v Olomouci administrativní budova na Studentské třídě 658/3. Zmiňuje se též objekt plaveckého a veslařského klubu ASO v Olomouci. V objektu 739/7 ze strany Hynaisovy ulice byla v posledním poschodí situována pracovna ředitele a kanceláře.

Jak reklamu pojímali Anderové

Tradiční reklama otvírala cestu k novým zákazníkům a obchodním ziskům formou užité grafiky, tj. inzerce v tisku (deníky, časopisy, ročenky, kalendáře) nebo pomocí plakátů a tiskopisů, jako jsou letáky prospekty nebo katalogy. Pro reklamu výborně posloužily i výkladní skříně, výstavy a veletrhy. Reklama mohla být i světelná a rozhlasová. Moderní doba tyto možnosti znásobila. Ale i metod starého způsobu reklamy se dalo využít novým a nápaditým způsobem. A firma Ander a její následovníci se svědomitě starala o to, aby se účinnou a působivou reklamou

prosadila. Jistě měli na paměti, stejně jako Tomáš Baťa, že reklama musí být jednoduchá, věcná a pádná.

Josef J. Ander hojně využíval inzerce především v novinách (*Pozor, Olomoucký Pozor, Našinec, Selské listy, Mährisches Tagblatt* aj.), a to od svých počátků. Jejich grafická a typografická úroveň je různá, některé reklamní inzeráty dělali odborníci, jiné byly vytvořeny zaměstnanci tiskáren.

Anderova první čistě textová inzerce vztahující se k Vánocům byla zjištěna v *Olomouckém Pozoru* v roce 1899. „První křesťanský český velkoobchod zbožím hračkářským, devotionály(!, má být devocionáliemi), ozdobným a poutnickým zbožím Josefa J. Andera na Sv. Kopečku doporučuje T. T. pánům obchodníkům velký výběr všeho druhu zboží za nejlevnější ceny, a sice k Vánocům, dále veškerého zboží pro Sv. Missie, vlastní výroby, jako: růžence, medailky, škapulíře, kříže a obrázky. Prodej ve velkém. Obsluha rychlá a správná, zboží nejlepší.“

Nejstarší reklamní inzerát s obrázkem byl snad otištěn v *Pozoru* před Vánocemi roku 1905, kdy ještě Josef J. Ander sídlil na Svatém Kopečku. Informaci sázenou z několika druhů a velikostí písma doplňuje kresba chlapce na houpacím koni a panenka s kloboukem na hlavě. Kresbu chlapce s koníkem použil Josef J. Ander o rok později (1906) a přidal do textu důležitou zprávu: „Do 1. října t. r. nachází se hlavní sklad a prodej na Svatém Kopečku u Olomouce, později v Olomouci, ve Ferdinandské ulici.“ V roce 1907 inzeroval „vlastní výrobu růženců, škapulířů a křížů“ (až do roku 1909), ale v nabídce již měl i galanterní zboží a hračky. Inzerát s kresbou nejrozličnějších hraček, uprostřed s neuměle vysázeným textem: „Ve velkém i v malém. Hračky v největším výběru u české firmy Josef J. Ander, Olomouc, Ferdinandská ul.“ použil v roce 1908. Zároveň v jiných tiskovinách nabízel i gramofony a fonografy. Kresba pierota se poprvé objevuje v předvánočním období roku 1909 na inzerátu na hračky souběžně s jiným oznámením, graficky zpracovaným anonymem. Na obrázku byl ozdobený stromek, holčička a autíčko s textem: „Jásati a plesati budou Vaše děti, až uvidí ty nádherné hračky, jaké jim koupíte jen u firmy Josef J. Ander v Olomouci, Ferdinandská ulice.“

V dalších letech se objevovaly stále reklamy na hračky, na kopací, dětské i tenisové míče, na velikonoční vejce atd., to vše v různém grafickém zpracování a v různé grafické kvalitě. Na příklad i s takovým textem: „Vše, co může dětské srdéčko oblažiti: překrásné hračky pro každý věk má nejlevněji Josef J. Ander v Olomouci, Ferdinandská ul. 4.“

Obchod byl rozšířen o prodej cestovních a dalších sportovních potřeb. Až dosud nebyly reklamy v novinách podepsány, až v roce 1912 byla na kresbě dvou mužů s taškami a kufry značka grafika Rudolfa Mathera.

K začátku školního roku oslovil J. J. Ander reklamou s kresbou ženy a dcerky se školní taškou na zádech s textem: „První krok do školy bude radostný, koupíte-li dítě krásnou školní brašnu od Jos. J. Andera v Olomouci“. Nápaditě, čistě graficky ale anonymně je provedena kresba dvou klaunů, po jejichž stranách jsou rozloženy

hračky, na pozadí je negativní silueta města Olomouce a v ní je v kruhu zakomponována značka JAS a dole po stranách dárky. Je opatřena textem: „Obchodní dům Josef J. Ander a syn Olomouc ulice 28. října. Vánoční dárky ve velkém výběru za levné ceny.“ Značka JAS (Josef Ander a syn) předcházela značce ASO. Zatím se pohybujeme v roce 1924, ve stejném období vyšly v různých novinách inzeráty na jiné druhy zboží.

Reklama na půl strany značená Sih(!) s křížkem, celé v kroužku, nabízela paňácy, trpaslíka, opici, zvířata na kolečkách a jiné dárky pod stromeček.

Jiný způsob reklamy použila firma *Ander a spol.* z Olomouce v roce 1924 na karnevalu Sportovního klubu Přerov, kde její reklamní balony přispěly ke zvýšení všeobecné veselé nálady. Na jiných dvou reklamách byly použity jednoduché kresby (první z nich v roce 1925) Anderova obchodního domu a dole v kruhu JAS. Mezi nimi byl umístěn text: „Obchodní dům Josef J. Ander & syn Olomouc. Milostivá! Chcete býti moderně ustrojena? Pak si prohlédněte tento týden naše výkladní skříň! Vystavujeme jarní pařížské a vídeňské novinky.“

To, že Ander pořádal výstavy svého zboží, již víme. Ta, která se konala v neděli 28. listopadu 1926, byla doplněna živým koncertem. Upoutávka na ni je doplněna druhou známou kresbou obchodního domu. Reklama je podepsána alespoň zkratkou, tj. *V. J.*

„Veškeré sportovní potřeby levně u fy Ander a syn Olomouc“ s kresbou lyžaře a sáňkačky byly vkusně inzerovány v roce 1926. O rok později přišla firma s reklamou na dámské klobouky (kresba čtyř ženských hlav v kloboučcích), níže byl zakomponován text: „Novinky Ander a syn Olomouc.“ Po týdnu publikovala reklamu na dámské pláště, vyobrazení dvou dam v jarnících doplňoval text: „Jarní pláště. Ander Olomouc“ a ceny modelů.

Neméně důležitá byla jeho prezentace ve výkladních skříních, které byly a jsou považovány za „oko obchodu“. Jejich úpravu měli na starosti aranžéři. ASO mělo neobvykle řešené výkladní skříň – byly obloženy zrcadly, aby se v nich vystavené zboží několikrát odráželo.

To, že se člověk pozná podle oděvu a obchod podle výkladní skříňe samozřejmě platí i v dnešní době. Množství originálních nápadů předvedla firma *Ander* v roce 1925. Tehdy dokonce i redakce *Moravského večerníku* přišla s myšlenkou uspořádat v Olomouci soutěž úpravy výkladních skříní.

V neděli 1. března 1925 se odpoledne a večer tlačily zástupy Olomoučanů u výkladních skříní v ulici 28. října. Prohlíželi si výstavu posledních modelů z Paříže a Vídně, na niž pozornost upoutávaly modely stejně jako výrazné osvětlení výloh novým typem svítidel.

Jako první v Olomouci předvedl Ander a syn živou reklamu, v níž olomouckým občanům ukázal to, co je skutečně krásné a co již tehdy nezbytně muselo patřit do dámského šatníku – průhledné punčochy. Akce proběhla v jeden zářijový nedělní večer roku 1925, tedy téměř před sto lety. A měla obrovský úspěch! Živá reklama představovala tři dámy sedící s cigaretou u kavárenských stolků, pijící kávu

a čtoucí noviny. Byly vidět jen jejich stíny, jelikož seděly za průsvitným plátnem. Jen dole mohli kolemjdoucí vidět jejich krásné nohy v punčochách s podvazky. O rok později přišla Anderova firma s dalším originálním způsobem předvedení své nabídky. Nejmodernější večerní toalety, pláště, prádlo, klobouky a jiné doplňky předváděly ve výloze se zrcadly a efektním osvětlením malé holčičky, kterým asistoval liftboy v zelené uniformě.

Potom využívala firma *Ander* elektrické osvětlení pro svou večerní reklamu. Vůbec Anderovy výlohy byly v Olomouci těmi nejkrásnější a nejvkusnější upravenými. Nejen děti uchvátil živý anděl, který od 1. prosince 1925 přijímal lístečky s napsaným přáním, co by si chtěly vybrat v obchodním domě. Zboží jim pak bylo andělem doručeno ráno 7. prosince. Podobný efekt měli živý anděl s čertem ve výloze již v roce 1925 a v roce 1928 vystavený betlém od olomouckého sochaře Karla Lenharta, syna níže uvedeného Jindřicha Lenharta. Ještě před adventem nechal Josef J. Ander umístit ve výloze rozměrné loutkové divadlo.

Velkými akcemi byly, stejně jako ve všech velkých evropských městech, tzv. *Bílé týdny*, pořádané vždy v únoru, poprvé snad v roce 1927. Byla to reklamní novinka, jaká v republice neměla obdoby. K této události vyrobil olomoucký sochař a štukatér Josef Hladík (* 13. 5. 1874, † 22. 1. 1948) bílý portál „v moderním slohu“. Schodiště do poschodí, a vůbec celý interiér, byly vyzdobeny bílou textilií, schodiště navíc i bílými růžemi. Údajně nikde nebylo bílé zboží předvedeno s takovým leskem a vkusem, jako u firmy *Josef J. Ander a syn* v Olomouci. Vstup byl volný bez povinnosti něco zakoupit. Reklama tohoto druhu skutečně dělala městu Olomouci čest. Inzerát zvoucí na akci uváděl text: „Bílý týden 29. 1. – 7. 2. (1928) Ander a syn. Každý zákazník obdrží dárek. Pozoruhodná dekorace“ a kresbu štůsků bílých látek. Reklama nelhala, opravdu každý, kdo utratil 50,- korun a více, dostal malý dárek. Při této akci firma užila k dekoraci svých prostor 350 tisíc hedvábných papírových ubrousků. Nevětřivé osvětlení dodávalo bělostnému okolí zvýšeného lesku a nádech pohádky. Samozřejmostí bylo, že v obchodním domě tehdy měli stálou pohotovost dva hasiči. V tuto dobu již bylo u Andera zaměstnáno 170 osob a jeho obrat již šel do miliónů.

O rok později posadil autor reklamy na štůsky ledního medvěda a vedle něj značku *JAS* komponovanou v kruhu s paprsky. Reklamní inzerát doplnil text: „1. – 15. února Bílý týden Ander Olomouc.“ Graficky čistě provedená je reklama se svíčkou z roku 1928, opakovaná i v pozdějších letech.

Po několika týdnech vystřídal v pořadí druhé *Bílé týdny* módní přehlídka. Samozřejmě v předvádění módy nebyla firma *Josef J. Ander a syn* jediná, ale zato nejlepší. Módní přehlídku poprvé organizovala v roce 1928, v dalších letech ji pořádala dvakrát ročně. Některé z nich se konaly v městském divadle, na ně byly ženy zvány sloganem, např.: „Milostivá, poznačte si, že módní přehlídka firmy Ander koná se“ Prvotřídní akcí byla přehlídka v březnu 1930, kdy se *Josef J. Ander a syn* spojil s olomouckým oděvním domem Jaroslava Huňky. Žážitkem byly nejen

novinky dámské a pánské módy, ale i celý revuálně pojatý program. Akce se konala rovněž v městském divadle, výtěžek byl věnován ve prospěch Masarykovy ligy proti tuberkulóze.

V roce 1931 proběhla podzimní módní přehlídka v režii Oldřicha Stibora a s hercem Jindřichem Vacínem (před válkou žil na Svatém Kopečku, Křičkova 133/5, spoluautor cyklostylovaného spisku „Sv. Kopeček – Heiligenberg“). Roli manekýnky si vyzkoušela mladá herečka Jarmila Kurandová (daleko později *babička* ve zfilmovaném románu Boženy Němcové). Modely se předváděly v průběhu tří scének, v nichž účinkovali i jiní členové divadla. Vybrané vstupné šlo na stejný účel jako v předešlém roce.

Nejen z Olomouce, ale z celého kraje se v říjnu 1932 sjely dámy, aby uviděly, co je v módě nového a aby si daly poradit skutečnými odborníky, které si Ander vychoval a které firma zaměstnávala. Móda z Paříže, Vídně a z vlastních dílen, manekýnky z Vídně, Brna i z Olomouce včetně jedné paní, která předvedla modely pro starší a silnější dámy, sklidily velký potlesk. Představeny byly látkové šaty, sportovní oděvy, plesové róby a oděvní doplňky, celkem na tři sta modelů.

Překvapení jiného druhu čekalo nejen kupující za výlohou obchodního domu na počátku listopadu 1928, kdy bylo do výkladní skříně instalováno malé jeviště loutkového divadla, představení se konalo denně o půl páté odpoledne. Byl to další důkaz Anderovy levné a účelné reklamy. Před Vánocemi dostal od města povolení k užití transparentů s reklamou na své zboží, napnutých přes ulici, o Vánocích výlohu zdobil betlém od Jindřicha Lenharta.

Počtvrté se objevuje zobrazení typické architektury Anderova olomouckého obchodního domu na oznámení soutěže o ceny v říjnu 1929. V listopadu 1929 je na inzertní reklamě uvedena jiná kresba obchodního domu. Pod kresbou grafik umístil logo JAS v kruhu a níže text: „Hledáme: samostatné, zručné dělníky na dámské pláště od kusu. Ander a syn Olomouc.“

V roce 1931 Anderova obchodní společnost dávala veřejnosti na vědomí: „Asi už víte, co jest to ASO. Mluví teď o něm celá Olomouc a široké její okolí. Je to oddělení jednotných cen obchodního domu Ander v Olomouci. Prodává se tam jen za 2,-, 5,- a 10,- Kč zboží opravdu dobré. Jestliže ASO ještě neznáte, stavte se tam.“

Pádňý a lehce zapamatovatelný slogan, který jsme připomenuli hned v úvodu, se rozšířil v roce 1934. V jedné z jeho mnoha verzí byl součástí kresby, kdy muž šeptá do ucha ženě: „Šetři kasu, kupuj v ASU“. S jiným, stejně úderným a jednoduchým sloganem firma přišla nejpozději v roce 1947. Byl provedený psacím písmem štetcem: „Příště zase – koupím v ASE.“

Techniky používané reklamními grafiky pro inzertní reklamu byly různé, od jednoduché kresby přes americkou retuš, tj. stříkání či foukání barvy přes sítko až po linoryt či jinou techniku tisku z výšky. Jejich kvalita není na stejné úrovni, i tvůrci reklamy se stále učili. Uvedli jsme jen některé příklady. Celé toto téma by stálo za širší výzkum, na který na stránkách naší ročenky není místo.

Jinou formou prezentace firmy byl např. světelný sloup s hodinami a reklamou, jehož pořízení městu Josef Ander ml. nabízel v roce 1936. K dohodě tenkrát nedošlo. Ve válečných letech reklamy mimo jiné upozorňovaly na dětské kočárky a vybavičky pro novorozence, parfémy, klobouky, šperky či vázanky a také např. na hrobovou výzdobu. Nejpozději v roce 1940 ASO dovedlo posloužit i těm ženám, kterým na punčoše tzv. ujelo očko. Na informačním inzerátu se ženou spravující punčochu a druhou dámou, která si ji natahuje, stojí: „Punčošky budou opět jako nové, až puštěné očko spraví ASO Olomouc.“ V roce 1944 přišlo ASO s novým originálním nápadem, bezplatně vyměňovalo čisté a upotřebitelné hračky za nové.

Smyslem našeho textu je nejen vzpomínka na všechny zde jmenované členy rodiny Anderů, ale i připomenutí slušnosti, poctivosti a solidnosti, které jim byly vlastní. Tyto zásady uplatňovali i ve své službě spotřebitelům.

Tvůrci reklam a aranžéři

Reklamu vyžadoval rozvoj průmyslu a obchodu, soukromé podniky a závody se prezentovaly rovněž svými logy, z nichž některé jsou používány (byť s nepatrnými obměnami) dodnes, a to i přes to, že podniky po roce 1948 vlastnil stát. I jemu se celoevropská či celosvětová známost firemních značek velmi hodila.

Výčet začneme osobou, která se rovněž narodila na Svatém Kopečku a na kterou si možná ještě někdo pamatuje.

Kresba (Hilšer?) Svatého Kopečka, 1939, VKOL.

Josef Hilšer (* 1. 3. 1909 Svatý Kopeček u Olomouce, † 28. 5. 1965 Olomouc). Josef Hilšer, zv. Pepíček, vychodil měšťanku v Olomouci-Pavlovičkách, poté byl v učení u Františka Kohouta, malíře pokojů ve Chválkovicích a patrně souběžně navštěvoval Živnostenskou školu pokračovací na Svatém Kopečku. Byl členem *Sokola*, hrál na violu v hudebním spolku *Dalibor*, hrával ochotnické divadlo, maloval dekorace na šibřinky apod.

Když nastoupil do firmy *ASO*, nechal ho majitel vystudovat v Praze na soukromé grafické škole Viléma Rottera. (Tento reklamní ateliér byl ve své době největší v Praze, později se

V. Rotter stal nejvyhledávanějším designérem v Anglii.) Josef J. Ander platil J. Hilšerovi školu a mimo toho mu dával plat, jako by byl zaměstnán v jeho firmě v Olomouci. Tak Hilšerova rodina díky velkorysosti zaměstnavatele netrpěla nouzí. Josef Ander ml. rovněž uhradil náklady na operaci Hilšerovy nemocné dcery.

Do firmy ASO byl přijat 30. ledna 1935 a v seznamu zaměstnanců je veden až do konce listopadu 1945. Po znárodnění pracoval nadále jako grafik a návrhář či reklamní výtvarník, např. od roku 1965 v Propagačním podniku města Olomouce. Dlouhá léta trpěl srdeční chorobou a na tu také zemřel. Poslední léta sice žil v Olomouci, ale jeho popel byl uložen do rodinného hrobu na Svatém Kopečku. Jeho kresbou začínala *Kronika obce Kopeček* se zápisy od roku 1963.

Josef Grofek. Jeho jméno je spojeno s ochotnickým divadlem v Samotíškách, spolu s Josefem Hilšerem pro ně maloval kulisy. Oba pracovali jako aranžéři firmy ASO, Josef Grofek od 8. listopadu 1937, v roce 1945 je ve firmě ASO veden jako natěrač. Jiné informace o Josefu Grofkovi se nepodařilo zjistit.

Robert Vesels. Pracoval jako aranžér, do Anderovy firmy nastoupil 15. dubna 1934, v seznamu zaměstnanců je uveden ještě k 30. listopadu 1945. Na počátku září roku 1935 vyvěsil za výkladem obchodního domu v ulici 28. října mapu Habeše, na níž příslušnými praporky označil habešskou a italskou frontu. Po stranách vystavil fotografie habešského císaře Haile Selassie I. a italského diktátora B. Mussoliniho a celou kompozici doplnil aktuálními a výstřižky z novin. Výloha se stala předmětem pozornosti olomouckých občanů i návštěvníků města, přicházejících se podívat na státy, které chtěly rozpoutat světovou válku. Musíme si uvědomit, že v tehdejší době se informace o dění šířily jen tiskem nebo rozhlasem, Anderovy výlohy proto plnily důležitou funkci.

Jindřich Lenhart (* 6. 4. 1880 Vídeň, Gross Jedlersdorf, Rakousko, † 14. 9. 1955 Svatý Kopeček). Po vyučení lakýrníkem a natěračem navštěvoval večerní malířské kurzy ve Vídni a později i v Praze. V roce 1903 si v Olomouci otevřel ateliér. I on maloval divadelní dekorace, např. pro Velký Týnec. První světovou válku prožil jako vojenský sluha v Haliči a severní Itálii. Měl štěstí, na frontě mohl malovat a kreslit. Svou písmomalířskou dílnu vedl do roku 1928, poté ji předal synovi Otakarovi, živícímu se reklamou a natěračstvím, a věnoval se jen malířství. Byl zakládajícím členem Klubu přátel výtvarného umění v Olomouci.

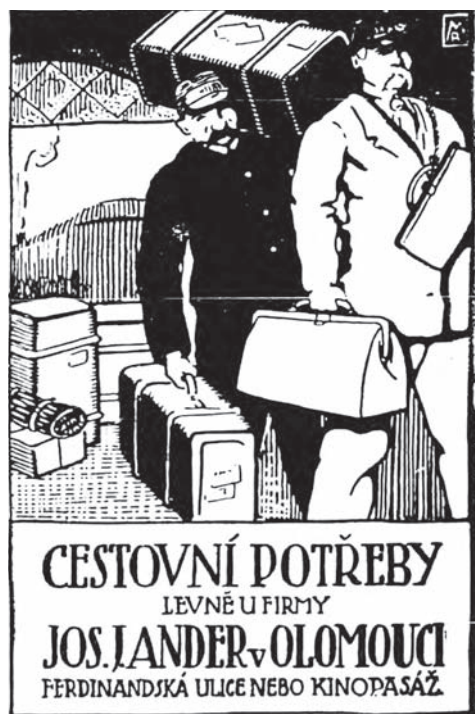
Jindřich Lenhart maloval kulisy pro Voldánkovu Jednotu, což bylo první české divadlo v Olomouci, předchůdce Divadla Oldřicha Stibora a nynějšího Moravského divadla. Pro Josefa J. Andera dělal především reklamní plakáty. Zaslouženou pozornost vzbudil svým uspořádáním a provedením reklamní betlém, nainstalova-

Hilšerova kresba ze svatokopecké kroniky, asi 1965, SOKA Olomouc.

ný v obchodním domě ASO v ulici 28. října v předvánočním čase roku 1928. Velká zářící hvězda přetínala celou ulici, tudíž byla již z dálky viditelná a tímto způsobem lákala návštěvníky až k betlému. Návrh a provedení bylo svěřeno malíři Jindřichu Lenhartovi, který dle tehdejšího tisku správně vystihl potřeby moderní reklamy. Josef J. Ander si Jindřicha Lenharta velice oblíbil. Dokonce ho, a také jeho syna Karla, vzal v roce 1925 na cestu do Paříže.

V blízkém Lošově měl J. Lenhart chatu, náměty řady obrazů jsou brány ze Svatého Kopečka či z Lošova. Při poslední cestě z Lošova na Svatý Kopeček náhle zemřel. Na jeho úmrtí upomíná drobný pomník u silnice.

Rudolf Mather (* 25. 1. 1891 Olomouc, † 25. 10. 1975 Blaubeuren b. Ulm, Německo). Budoucí grafik, malíř a pedagog, syn kostelníka od sv. Michala, studoval na vídeňské akademii a patrně souběžně pracoval jako výpomocný kreslič na Městském stavebním úřadu v Olomouci (1911–1915). Jeho studia přerušila válka, s jejímiž krutostmi se pak těžce vyrovnával. Po návratu z ruského zajetí studia dokončil, jako pedagog nastoupil na německou reálku, v Olomouci v roce 1922 založil pobočku uměleckého sdružení Metznerbund. V roce 1925 pak přesídlil do Moravské Třebové, v Olomouci spolupracoval se svým tchánem Laurenzem Kullilem, majitel knihtiskárny. Plodný autor se po vysídlení do Německa ke grafice a malbě již nevrátil. Byly zjištěny tři jeho reklamní inzeráty provedené pro Josefa J. Andera.

Reklama z roku 1912, R. Mather; VKOL.

Manfred Sunday

Dosud neznámé jméno malíře německé národnosti Manfreda Sondaye se snad poprvé objevilo na reklamním inzerátu vytvořeném pro Anderovu obchodní společnost v říjnu 1929, který zabral celou stranu. Kresba zobrazuje čtyři ženy, matku a tři dcery. Jedné z nich následkem zlomyslného podzimního víchru uletěl směrem od obchodního domu plášť. Text odkazuje na „Soutěž o ceny: 1 minuta přemýšlení přinese vám značný zisk. Které z těchto 4 dam patří plášť? Výhry jsou v naší výkladní skříni vystaveny.“ Níže jsou vysvětlující texty a seznam výher. Dole již jen nápis „Ander Olomouc“.

Velmi kvalitní inzertní reklama z let 1930 a 1931, pro kterou nakreslil anděla, byla přetištěna v rámci článku nazvaném *Ve světle vánoční nálady ve Svato-kopeckých novinách* 2020, 1, 6. Další jeho brilantní kresba dámy držící značku JAS, doplněná jen textem „Módní dům Ander Olomouc“ byla zveřejněna v roce 1932.

Mezi hodnotné inzertní reklamy lze zařadit i tu s textem: „I malým dárkem potěšíte ... Navštivte ASO, vyberte si!“ a kresbou nafouknutého anděla letícího na hvězdě s balíčkem v jedné a svíci v druhé ruce, provedenou americkou retuší (airbrush) za pomoci stříkácí pistole či kartáče a sítko. Snad i jejím autorem byl Manfred Sunday.

V letech 1930–1934 se v časopise *Bezkydy Jeseníky* objevovaly kvalitní reklamy na sportovní potřeby: „Zimní sport – zdravý sport. Veškeré potřeby pro zimní sport. Ander Olomouc“

s kresbou manželského páru s dítětem, lyžemi a sánkami, „Pro každý sport dokonalé potřeby má Ander Olomouc“ s kresbou dvojice sportovců s míčem a tenisovou raketou a „Všechny potřeby, které vám zpřijemní krásné chvíle v přírodě má pro vás Ander Olomouc ASO v Brně, Košicích, M. Ostravě, Zlíně a v Novém Jičíně“ s kresbou ležícího trampa s holí, batohem a krabicí na jídlo. Jejich autorem byl rovněž Manfred Sunday, který si povětšinou své práce signoval.

Něco málo o tomto výtvarníkovi doplňuje zpráva o výstavě pořádané německou Společností přátel umění s názvem *Olomouc v obrazech*, které se Manfred Sunday zúčastnil se svými „modernistickými“ exponáty. Následně bylo uvedeno, že „se snaží pracovat moderní technikou malířskou“. V lednu 1936 ohlašoval své zasnoubení se slečnou Gretou Sieber z Milana, z jeho soukromí se dalo vysledovat, že měl bratra Norberta. Olomouc 22. srpna 1937 očekávala prezidenta Dr. Edvarda Beneše. Jeho portrét, vyvěšený naproti nádraží na fasádě hotelu Ludvíka Širokého (1872–1945), poutal pozornost kolemjdoucích. Všiml si ho i prezident se svým doprovodem. Portrét o velikosti 2,50 × 1,80 m olejem na impregnovaném plátně namaloval tehdy již známý olomoucký kreslíř a malíř Manfred Sunday. Za svou práci dostal poděkování od prezidentské kanceláře. Příjmení Sunday je také uvedeno v roce 1930

Reklama M. Sondaye, 1933, VKOL.

v souvislosti s nově založeným časopisem *Olomoucká revue*, resp. s jeho obrazovým doprovodem, ovšem v tomto případě jde o blíže neznámého Norberta Sodaye.

Aljo Beran (* 15. 4. 1907 Krakov, Polsko, † 22. 10. 1990 Olomouc). Malíř, grafik a později i vysokoškolský pedagog nebyl v pravém slova smyslu tvůrcem celého návrhu reklamy, spíš byly jeho kresby pro ni použity. Zda ho oslovil majitel firmy ASO nebo vedoucí jeho reklamního oddělení, nelze zjistit. Podepsán je ale na jedné z akcí ASO, do které použil i kresby s olomouckou tematikou včetně Svatého Kopečka.

Aljo Beran se v poválečných letech přiklonil k nové politice, svými tendenčními kresbami často doplňoval olomoucké noviny *Stráž lidu*, kde zdůraznil, „že dnes již není umění výsadní záležitostí zámožných vrstev, nýbrž že se stává stále více majetkem všeho pracujícího lidu“. Stál u obnovení olomoucké univerzity v roce 1946 a vytvořil pro ni znak, který se v jednodušší formě užívá dodnes. Portrétoval prvního poválečného rektora J. L. Fischera, byl členem několika uměleckých sdružení a v době socialismu vedl katedru výtvarné výchovy.

Akad. malíř František Hoplíček (* 23. 4. 1890 Zvole, † 13. 4. 1946 Olomouc). Jeho osobu jsme zmínili v předloňské *Svatokopecké ročence*, ale v jiné souvislosti. I on poskytoval firmě ASO své kresby, a to především v předvánočním období. Zda byl zaměstnancem reklamního oddělení firmy ASO, nevíme, jisté je, že byl členem hokejového družstva *SK Olomouc ASO* a v roce 1920 reprezentoval ČSR na VII. olympijských hrách v disciplíně hod diskem. V Olomouci patřil k organizátorům kulturního života, od roku 1928 vedl svou malířskou školu a dlouhodobě se věnoval užité grafice. Byl zakládajícím členem Klubu přátel umění v Olomouci.

Josef Tománek (* 12. 3. 1918 Přerov † 2. 1. 1942). Jako zručný kreslíř a malíř si Josef Tománek příležitostně přivydělával coby reklamní grafik a jako takový pracoval pro obchodní dům ASO. Je autorem sloganu *Šetři kasu, kupuj v ASU*. Byl členem Hanáckého aeroklubu, po okupaci v roce 1938 s některými kolegy odešel z republiky. Jako pilot vstoupil do služeb 311. bombardovací perutě RAF a zemřel jako hrdina při výkonu služby. Pohřben byl do moře.

František Lausmann. Reklamní výtvarník, aranžér výkladních skříní firmy ASO, se „proslavil“ na jiném poli. V Olomouci, a tudíž ani v zaměstnání dlouho nepobyl, byl totiž v hledáčku vídeňské policie. Ve Vídni spáchal řadu podvodů ve výši několika desítek tisíc korun a poté uprchl do Karlových Varů a do Olomouce, kde byl 27. května 1925 zatčen.

J. Lausmann. Ve snaze prospět olomouckým obchodním kruhům a zvýšit kvalifikaci jejich zaměstnanců uspořádal místní odbor Československé obchodní besedy v Olomouci kurz aranžování výkladních skříní, který vedl J. Lausmann, vedoucí aranžérů firmy *Josef J. Ander a syn*.

Příbuznost s Františkem Lausmannem nebyla zjišťována.

Ing. Jiří Solar (* 1898 Milevsko, † 1981 Tábor). Autor mnoha reklamních sloganů, reklamní agent firmy Baťa, psycholog prodeje a také výrobce štočků a spi-

sovatel, původním jménem Josef Slabý. Absolvoval Vysokou zemědělskou školu v Praze, v letech 1923–1925 působil jako propagační poradce firmy Bratři Sigmundové, továrna na čerpadla v Olomouci-Lutíně a v letech 1925–1927 pracoval jako vedoucí propagačního oddělení firmy Baťa ve Zlíně. Na J. Solara se obrátil i olomoucký cukrář Jaroslav Dejmal, od roku 1920 přes uličku sousedící s obchodním domem ASO. Grafik pro něj vytvořil logo a obaly na cukrářské zboží. Není vyloučeno, že pracoval i pro obchodníka s látkami Františka Hubáčka. V Praze J. Solar vedl reklamní poradnu. V roce 1933 otiskl *Desatero o reklamě*, z něhož vyjímáme: „Reklama je matkou zdaru.“ – „Dělejte reklamu – reklama udělá Vás.“ – „Tisíc do obchodu – dva do reklamy.“ – „Neinseruj – neprodáš!“ – „Své ženě věř na sto procent – reklamě věř na tisíc!“

Ladislav Sutnar (* 9. 11. 1897 Plzeň, † 13. 11. 1976 New York, USA). Jeho spolupráce s firmou ASO není stoprocentně prokázána, ovšem Sutnarův vliv na tehdejší reklamní grafiku je nesporný. Byl to přední český designer, typograf a grafik. Zásadně změnil způsob vizuální komunikace a tak, jak to bývá (doma není nikdo prorokem) se nejvíce proslavil v USA, kam odešel v roce 1939. Pro L. Sutnara jsou typické asymetrické kompozice, prázdné plochy a naproti tomu používání silných linek a členění plochy diagonálami. Používal negativní bílou v černé ploše, základní grafické tvary, jako je bod, linka, plocha, kombinoval grafické prvky s fotografií a pracoval s fotomontáží. Jeho jméno od roku 2014 nese Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni.

PhDr. Zdenek Rykr (* 26. 10. 1900 Chotěboř, † 15. 1. 1940 Praha). V Praze vystudoval dějiny umění a klasickou archeologii. Ve svých dvaceti letech vystavoval jako host skupiny Tvrdošíjných. Pak se živil jako malíř, reklamní grafik, typograf, scénograf a žurnalista. Dělal reklamu pro čokoládovnu *Orion*, jeho firemní logo se používá do dnešní doby a jeho obal na *Kofilu* se jen mírně obměňoval, k zásadnější změně došlo na počátku roku 2022, kdy se grafici z mateřské firmy *Nestlé* rozhodli, že tradiční obrázek mouřenína, který nalévá kávu, změni barvu obličeje z hnědé na modrou. Zdenek Rykr je autorem řady knižních obálek, ale i scény ke hře W. Shakespeara *Romeo a Julie*

Reklama Z. Rykra, 1928, VKOL.

(Národní divadlo, 1924). Poté byl v dalších dvou letech zaměstnán jako oficiální scénograf Národního divadla. Mimo jiné pracoval pro firmy *Humanic*, *A. Meinel a dědicové*, *Čedok* a *Škoda*, pro olomouckou čokoládovnu *ZORA* a jak je zřejmé, i pro firmu *ASO*. Zdenek Rykr je patrně autorem jednoduché a výrazné reklamy se svíčkou a větvičkou, dole signované písmenem R. V plameni svíčky je umístěna zkratka *JAS*. Text: „Vánoční dárky! Ander a syn Brno Olomouc Košice.“ Při srovnání písma, které použil pro *OASA šuměnky Orion* a písma, které používalo *ASO*, se nabízí domněnka, že autorem loga *ASO* je Zdenek Rykr.

V inzertní reklamě využíval techniku linorytu, ve třicátých letech redigoval časopis *Domov a svět*. Navrhl celý československý výstavní pavilon na Světové výstavě v Bruselu roku 1935. Velký úspěch sklidil v roce 1937 v Paříži na výstavě Salónu nezávislých.

Jako ředitel *První reklamní a inzertní společnosti* se snažil zachránit své židovské kolegy, strach s gestapa ho donutil, aby ve svých čtyřiceti letech skočil pod Barrandovem pod vlak.

Jana Krejčová

Ukázka současné reklamy, billboard u parkoviště u zoo, 2022, foto J. Krejčová.

Premonstrátský hospodářský dvůr, E. F. Buriana č. 91/1

Do roku 1744, kdy bylo započato s výstavbou budov hospodářského dvora, stály na místě nynějšího Svatého Kopečka jen kostel s rezidencemi pro konventuály a preláty, špitál, hospoda, kaple sv. Barbory a snad i několik domků. Na založení

Základní kámen z roku 1744, únor 2022, foto Jana Krejčová.

dvora upomíná základní kámen s leto počtem vložený do zdi vedle vchodu na západní straně a kamenná kartuš s erbem posledního hradiského opata Pavla Ferdinanda Václavíka, zemřelého v roce 1784 na Svatém Kopečku. Kartuš byla v listopadu 1978 převezena na restaurování. Měla by být uložena buď v depozitu Národního památkového ústavu, ú. o. p. v Olomouci nebo Vlastivědného muzea v Olomouci. Do doby uzávěrky ročenky nebyla pracovníky těchto institucí dohledána. Opatův znak

najdeme také na budově na Pavlovické ulici č. 59/32.

Vyskytuje se i logická domněnka, že byl dvůr založen již dříve, tj. po dostavbě rezidencí, kdy bylo třeba hospodářsky zajistit přibývajícím počet řeholníků. Bohužel, dle laskavého sdělení Státního okresního archivu v Olomouci se žádné dokumenty týkající se premonstrátského dvora, v jeho fondu nenacházejí. V olomoucké pobožce Zemského archivu Opava je uložena např. mapa pozemků svatokopeckého dvora z roku 1784.

Po zrušení hradiského opatství a jeho svatokopeckého převorství 18. srpna 1784 bylo devadesát řeholních kanovníků z kláštera Hradiska posláno na premonstrátské fary. Jména dostal do správy náboženský fond, pozemky byly přiděleny správě státních statků, areál Hradiska v roce 1790 převzala vojenská nemocnice. Lokální fara a škola

byly na Svatém Kopečku zřízeny náboženským fondem v roce 1785. K parcelaci klášterních dvorů, kam přicházeli novousedlíci (familiariti), došlo v roce 1788. Na Svatém Kopečku byly pozemky přiděleny dvanácti osadníkům, každý z nich dostal dvanáct měřic. Domky familiaritů stály v jedné řadě naproti dvoru. Třebaže původ obce byl starší, pokládá se rok 1788 za vznik osady. Značnou část bývalých hradiských pozemků koupil mecenáš a sběratel umění Filip Ludvík hrabě ze Saint-Genois d'Anneaucourt. Jeho syn Mořic Saint-Genois d'Auneaucourt je pak v roce 1879 prodal jinému mecenáši a sběrateli umění, Janovi II. knížeti z Liechtensteina.

Počet obyvatel od té doby na Svatém Kopečku postupně vzrůstal.

Ke konci 19. století byli majiteli dvora Sklenářovi, roku 1897 ho zakoupil od rodičů své manželky Marie rodem Sklenářové František Jemelka, rolník z Krčmaně. Sčítací operát uvádí k roku 1921 jako obyvatele dvora vdovu Antonii Grulichovou a jejího syna Václava, který byl dělníkem v cementárně, v druhém bytě sklařištního dělníka Jana Stehlíčka s manželkou Helenou a dětmi Oldřiškou, Karlem a Annou, ve třetím stolařského mistra Richarda Austa s manželkou Cecílií a dětmi Janem a Františkou a ve čtvrtém bytě rolnici Annu Sedláčkovou.

Tomkův adresář z téhož roku uvádí Jemelkovi.

Po druhé světové válce měl být rozhodnutím orgánů ve dvoře ubytován svatokopecký funkcionář František Madák, „duše svatokopeckého odboje“, člen Revo-

Kamenný znak (PW AG, tj. Paulus Wacławik, Abbas Gradicensis), listopad 1978, foto NPÚ Olomouc, Milena Valušková.

lučního národního výboru na Svatém Kopečku a Okresního výboru v Olomouci, k čemuž nakonec nedošlo. Dvůr již neměl svého hospodáře, pole bylo v roce 1952 zabaveno a předáno do nucené správy a během dalších týdnů do jednotného zemědělského družstva, které ovšem na Svatém Kopečku nevydrželo ani rok. Ve dvoře žili Josef a Květa Netopilovi a od srpna 1955 manželé Čechákoví z Velkého Týnce.

V roce 1948 bylo Místním akčním výborem národní fronty Svatý Kopeček rozhodnuto o tom, že bude požádána „církve Československá, aby dovolila na jejím (tj. vedlejším) pozemku za Jemelkovým položit betonové skruže, a dolina by se zavázela starým skarbím a kamením, aby konečně bylo místo na takové věci.“ To tam jistě leží dodnes.

Areál byl převeden do socialistického vlastnictví, do správy ho převzal Komunální podnik města Olomouce, vzniklý 1. listopadu 1948, od něj pak Státní ústav památkové péče a ochrany přírody, po něm Státní ústav památkové péče a nakonec Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci.

Obytné stavení hospodářské dvora bylo vybudováno na dvoukřídlé půdorysné dispozici, dvůr byl uzavřen cihlovou zídou, na východní straně menším hospodářským stavením, a na jižní stodolou, která byla z důvodu havarijního stavu demolována. Na jejím místě měla být postavena její přesná kopie, k čemuž nedošlo. Vysoká mansardová střecha hospodářského objektu s vikýři byla do doby rekonstrukce pokryta pálenými střešními taškami (bobrovkami), které byly nahrazeny jinou krytinou. Nad střechou stálo pět komínů, z nichž zůstal bohužel jen jeden, čímž vzhled objektu utrpěl. Některé z místností jsou klenuté.

Rekonstrukce památkově hodnotné obytné barokní budovy, zídky a menšího stavení probíhala v letech 1982–1992 podle projektu architekta Antonína Škamrady. V souvislosti s ní byly provedeny další zásahy do okolní přírody, tj. terénní úpravy včetně zavezení mokřadu a vybudování parkoviště a hřiště. Uvažovalo se o možnosti předat dvůr Krajskému vlastivědnému muzeu v Olomouci pro vystavení geografických a kartografických sbírek, ale od tohoto plánu bylo nakonec upuště-

no. Památkově chráněný objekt je evidován pod rejst. č. ÚSKP 39379/8-2277 a v současnosti slouží jako penzion a restaurace.

Nepodařilo se zjistit, z jakého důvodu byl hospodářský dvůr nazván „Fojtství“ a kdo za tímto označením stojí. Pro vysvětlení: Fojtství značí v jednom smyslu budovu a ve druhém úřad. Fojtem byl největší a také nejváženější sedlák v obci, vykonávající úřad fojta a žijící na fojtství. Ovšem ve svatokopeckém

Bývalý premonstrátský dvůr; kol. 1920, archiv J. Krejčové.

hospodářském dvoru představitel obce nesídlil. Toto označení známe především z Valašska, obecně se výraz „fojt“ či „rychtář“ užíval obecně jen asi do 16. století. Ovšem tehdy byl na Svatém Kopečku jen les náležející hradiskému klášteru. Z toho vyplývá, že jde o komerčně zaměřený název bez náležitého opodstatnění.

Jana Krejčová

Svatý Kopeček v poezii

Svatý Kopeček II

Josef Marcel Sedlák (1895–1964)

S úsvitem zhluboka dechl na tebe
širý ten kraj – dech Hané
matky tisíců požehnané.

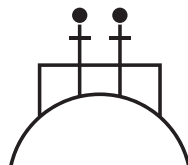
První pozdrav dne tobě nesu,
jenž jasný jsi vykročil z lesů
a v záři sluneční toneš, Svatý Kopečku!

Tep našich srdcí Ti bije vstříc,
kde věrných Moravanů prosí hlas,
by v těžké době za všechny nás

přímiluva slovanských apoštolů se chvěla
a láska Páně ji neoslyšela,
mocnou dlaní nadále svůj střežila lid,
by na půdě odvěké dál mohl žít...

Maják v temnotách času jsi rozžatý,
pod záštitou Rodičky Boží, Kopečku Svatý,
zdrojem síly povždy nám buď!

(Ze sbírky *Svatý Kopeček*, Atelier IM, Zlín 1997.)

V naší městské části byly v roce 2021 nejstaršími občankami ženy (96, 95 a 93 let). Pětaosmdesát let se dožily tři osoby, osmdesát sedm osob, čtrnáct osob oslavilo pětasedmdesáté narozeniny a šest osob sedmdesáté narozeniny. Dodatečně srdečně blahopřejeme.

Zajímavosti

Radikový informační zpravodaj 2021, 1, 4 zveřejnil tuto zprávu, děkujeme.

„KMC Svatý Kopeček vydala Svatokepeckou ročenku 2019. Je to velice zdařilá a krásně zpracovaná publikace vydaná v roce 2020. Kdo máte vztah k blízkému okolí a především k Sv. Kopečku, dozvíte se mnoho z jeho historie. Řada z nás tam chodila do školy, do prodejen, do kina apod. Místní starousedlíci si vzpomenou i na kontakty s místními lidmi. Snad je ročenka k mání v tištěné podobě.

Zcela určitě si ji můžete stáhnout ze stránek Komise MČ Sv. Kopeček (email: kmc25@olomouc.eu).“

Redakce děkuje za přízeň čtenářů a vyzývá je, aby přispěli svými vzpomínkami, nápady apod. do další *Svatokepecké ročenky*.

Dobové tiskoviny z archivu J. Andrese ml. a J. Andrese st.

JOSEF J. ANDER & SYN

Poradíme Vám

vhodné a prakt. vánoční dárky jako:

Dámské kabelky
jemné kožené zboží
stříbrné a alpakové sou-
bory
ozdobné sošky
manucures
kuřácké a toaletní sou-
pravy
psací soupravy

Panské modní zboží
dámské jemné prádlo
pletené jumpy a ka-
báty
punčochy a rukavice
sněhovky a galoše
veškeré sportovní po-
třeby
francouzské voňavky

Nově zřízené oddělení

Dámské a dětské konfekce.

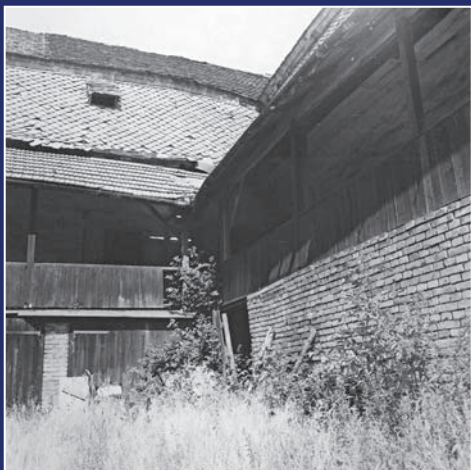
HRAČKY

Celostránkový inzerát Fr. Hoplička, 1924, VKOL. (K článku J. Krejčové: Reklama ve službách Josefa J. Andera a jeho nástupců.)

Motto ročenky:

Věru překrásné si vyvolila Matka Boží místočko, když chtěla,
aby vystavěn Jí byl stánek na „Sv. Hoře moravské“, již lid říká „Sv. Kopeček“.
P. Bohumír Hendl O.Praem., svatokopecký probošt, 1911.

Záběry dvora před rekonstrukcí a stodoly před demolicí, foto NPÚ Olomouc, Petr Čehovský.

Fotografie na první straně obálky: Hospodářský dvůr, listopad 1987, foto NPÚ Olomouc.

ISBN: 978-80-88408-10-9

Komise městské části č. 25 – Svatý Kopeček

Mgr. Michal Krejčí, předseda

731 058 206, michal.krejci.olomouc@centrum.cz

Adresa pro písemnou korespondenci:

Magistrát města Olomouce

Oddělení komisí městských částí a detašovaných pracovišť

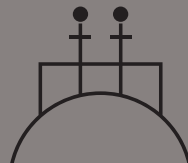
Komise městské části č. 25 – Svatý Kopeček

Horní náměstí č. p. 583, 779 11 Olomouc

Adresa pro elektronickou korespondenci:

e-mail: kmc25@olomouc.eu

<https://www.olomouc.eu>

Redakce: Jana Krejčová (ed.), PhDr. Martin Kučera, František Prášil

Za obsah příspěvků odpovídají autoři

Vydalo statutární město Olomouc

a Komise městské části č. 25 – Svatý Kopeček, 2022

Texty: Jan Andres ml., Jan Andres st., Ilona Andrýsková, Marta Čapková, Petr Fiala, Iveta Gronská, Květoslav Growka, Milan Kořínek, Jana Krejčová, Michaela L. Nováková, Josef Marcel Sedlák

Grafická úprava: Jana Krejčová

Fotografie: Archiv Jana Andrese ml. a Jana Andrese st., Archiv Květoslava Growky, Archiv Zoo Olomouc, Petr Fiala, Jan Klváček, Jana Krejčová, Národní památkový ústav, ú. o. p. Olomouc (Petr Čehovský, Milena Valušková), Pavlína Šťastná, Vědecká knihovna v Olomouci

Příprava pro tisk a tisk: Typografický design Zdeňka Pospíšilová, tisk RV DESIGN, www.rvdesign.cz

Vydání: I.

www.olomouc.eu

© Texty: Jan Andres ml., Jan Andres st., Ilona Andrýsková, Marta Čapková, Petr Fiala, Iveta Gronská, Květoslav Growka, Milan Kořínek, Jana Krejčová, Michaela L. Nováková, Josef Marcel Sedlák, 2022

© Fotografie: Archiv Jana Andrese ml. a Jana Andrese st., Archiv Květoslava Growky, Archiv Zoo Olomouc, Petr Fiala, Jan Klváček, Jana Krejčová, Národní památkový ústav, ú. o. p. Olomouc (Petr Čehovský, Milena Valušková), Pavlína Šťastná, Vědecká knihovna v Olomouci, 2022

© Grafická úprava: Jana Krejčová, 2022

ISBN: 978-80-88408-10-9